

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
23. OKT.
1991

Letnik XLV.
Štev. 45 (2627)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.

P. b. b.

Znani zgodovinar
univ. profesor dr.
Bogo Grafenauer
(Akademija znanosti
in umetnosti v Ljubljani)
v ekskluzivnem razgovoru za Slovenski
vestnik osvetljuje zgodovinsko ozadje okrog
aktualne razprave oz.
polemike o pomenu
knežjega kamna in vojvodskega stola na
Gospodstevskem polju
za Slovence in novo
slovensko državo.

V Velikovcu o narodnostih

S podijsko diskusijo v stilu „Club 2“ so v Velikovcu zaključili alternativne oktobrske prireditve, ki jih je organizirala Delovna skupnost „Srečanje v oktobru“. Tema diskusije je bila „Narodnostitabu za Evropo?“, vabilu pa se je odzval prominenten krog političnih osebnosti, na čelu s predsednikom SVP dr. Frasnelliem in koroškim deželnim glavarjem dr. Zernattom. Diskusijo je vodil Wolf In der Maur. (Več na 4. strani).

Bilčovs – 20.000 šil. za klinični center v Ljubljani!

Dobrodelni koncert za Slovenijo preteklo soboto v avli ljudske šole v Bilčovsu je spet potrdil, da koroški Slovenci radi in iz prepričanja pomagajo mladi državi Sloveniji.

Obiskovalci koncerta, ki ga je priredilo domače slovensko prosvetno društvo „Bilka“, so prispevali skoraj 20.000 šilingov, društvo pa bo ta znesek še zakrožilo.

Mag. Rupert Gasser je s tem v zvezi dejal, da bodo znesek že v prihodnjih dneh izročili kardiološkemu oddelku kliničnega centra v Ljubljani kot prispevek za nabavo potrebnih aparatov za zdravljenje srčnih bolnikov.

Franci Krušič pa se je v imenu organizatorja koncerta zahvalil obiskovalcem in vsem skupinam, ki so prispevale k uspehu dobrodelnega koncerta. Poleg mešanega in moškega pevskega zbora „Bilke“ sta večer sooblikovala še kvintet bratov Zupan iz Tržiča ter nemško govoreči zbor Singkreis Vocalitas iz Krive Vrbe.

Pridržki proti virilistu v deželnem zboru vse večji!

Pridržki proti uvedbi virilista kot zastopnika interesov slovenske narodnostne skupnosti v koroškem deželnem zboru, kot ga v zadnjem času forsira koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto, so vse večji.

Po odločnem negativnem stališču Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov, ki je Zernattov predlog o virilnem mandatu ocenila kot najslabšo in za stranke popolnoma neobvezno varianto zastopstva koroških Sloven-

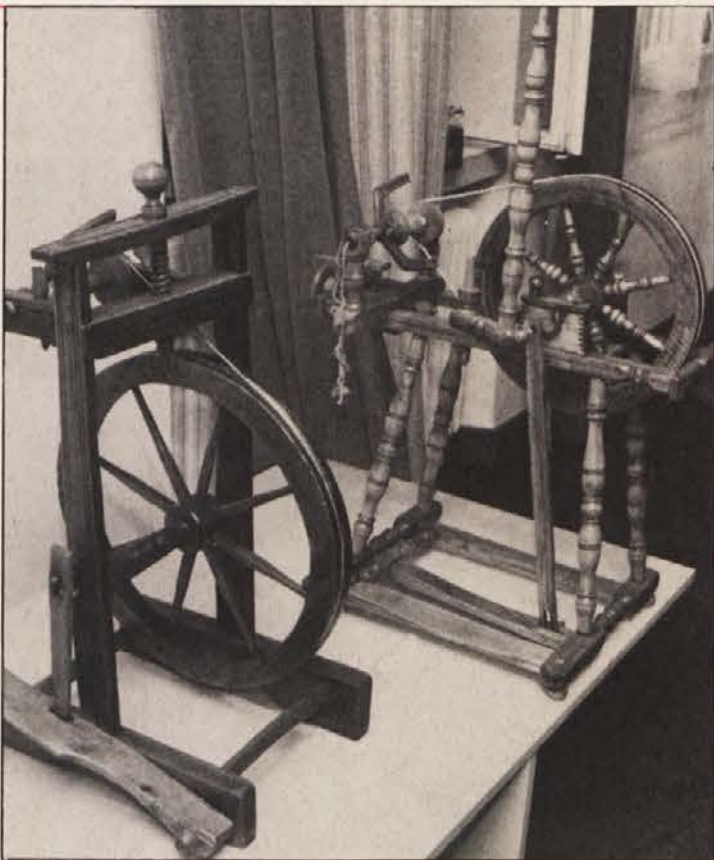
cev v koroškem deželnem zboru, je v ekskluzivnem razgovoru za naš list izrekel svoje pridržke proti takemu predlogu tudi predsednik vladajoče Južnotirolske ljudske stranke dr. Hubert Frasnelli. Koroškim Slovencem je svetoval, naj se, preden se odločijo za dokončno obliko zastopstva narodnostnih skupnosti v javno-pravnih telesih, zanimajo po vsej Evropi. Pri tem je kot enega od vidikov označil južnotirolski model prednostnih glasov

(konkretno za Ladinco). Deželni glavar Zernatto je svoj predlog o virilnem mandatu za koroške Slovence v Velikovcu utemeljil s tem, da bi narodnostna skupnost na ta način dobila nekakšno „avtonomno“ zastopstvo. Hkrati pa je poudaril, da bi moral biti ta mandat omejen na manjšinsko problematiko. Novelacije volilnega reda, npr. za deželnozborske volitve, ki bi slovenski narodnostni skupnosti olajšal vstop v deželni zbor, pa ni omenil...

Razprava o virilnem mandatu ter o drugih oblikah zastopstva interesov narodnostnih skupnosti znotraj nje ter v javno-pravnih telesih, se bo nadaljevala že danes na kongresu o narodnostnih skupnostih v Železni Kapli. Ena od glavnih točk kongresa bo tudi Pernthalerjev model „etnične zbornice“, ki ga je univerzitetni profesor iz Innsbrucka izdelal po naročilu koroške deželne vlade in ga že predstavil na koroških kulturnih dnevih.

Obiščite etnografsko razstavo!

Slovenska prosvetna zveza v teh dneh v Mali galeriji Mestne hiše v Celovcu razstavlja predmete iz materialne kulture naših prednikov. Po panjskih čelnicah, lončevini in železnini je to četrta razstava iz bogate etnografske zbirke raznovrstnih orodij in pripomočkov za prehrano, opremo hiše, vinogradništvo, obrt, stavbarstvo, tkalstvo in predilstvo, nošo in lov. Na skrbno pripravljeni razstavi je na ogled 96 predmetov, dodatno pa še precej skic in restavratorske dokumentacije, obiskovalcem pa je v pomoč tudi katalog k razstavi. Obisk toplo priporočamo tako mlajšim kot starejšim, možen pa je še danes, 23. in jutri, 24. oktobra od 15. do 18. ure.

Kolovrat za prejo

Vabilo na kulturne prireditve

Dober večer, sosed! Guten Abend, Nachbar!

v četrtek, 24. oktobra 1991,

ob 20. uri v kulturnem domu **na Radišah**

Sodelujejo: pevske skupine SPD Radiše, dež. poslanka Melitta Trunk, moški zbor Vordernberg, pesnik Bernhard C. Bünker

v petek, 25. oktobra 1991,

ob 19.30 uri, v mestni hiši **v Borovljah**

Sodelujejo: Slovenski oktet, dekliški zbor iz Borovelj, MoPZ „Borovlje“, Stadtchor Ferlach

v petek, 25. oktobra 1991,

ob 20. uri, v ljudski šoli **na Bistrici v Rožu**

Sodelujejo: dr. Hans Haid (predavanje: regionalni razvoj). „Die Wellküren“ iz Bavarske, MoPZ „Kočna“

v petek, 25. oktobra 1991,

ob 19.30 uri, v farni dvorani **v Železni Kapli**

Sodelujejo: MePZ SPD Zarja, dež. polanec Peter Kaiser, Singgemeinschaft Rechberg/Rebrca, Volksmusikquintett Schuller, MoPZ „Valentin Polanšek“

Vabijo domača slovenska kulturna društva in vsi nastopajoči!

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRA
ml.Knežji kamen
in slovenska
samostojnost

En kašelj in dva polovična (Haiderjev velja na Koroškem še vedno toliko kot Ambrozijev in Zernattov skupaj) ter dodaten predec združenih, se pravi meščanskih zelenih, so torej zadostovali, da je nova Slovenija klonila (tudi od nekoroških Avstrijcev posmehovanemu poskusu) nemško-nacionalnim silam na Koroškem, ki so iskali nov povod za praznovanje 10. oktobra, ter se odrekla upodobitvi knežjega kamna na bankovcih novega slovenskega tolarja. Vsekakor ne posebno samozavesten vstop nove samostojne države v družino združenih narodov.

Še junija letos je teritorialna obramba tako hrapro vodila krvavi boj proti krvoločnim Srbom za svojo neodvisnost in zdaj Avstrijci Sloveniji narekujejo, kakšen denar lahko tiska? Je to samozavesten vstop nove države v novo Evropo?

Boj proti vojaškim silam Beograda so Slovenci dobili, boja proti koroško-nacionalistični ideologiji niti niso začeli; obratno: ko je tudi Karl Smolle dejal, da knežji kamen na slovenskem denarju nima kaj iskati, saj bi lahko razjezil Haiderja, najodločnejšega zagovornika mednarodnega priznanja Slovenije, se je tudi slovenska vlada distancirala od novih denarnih obrazcev, češ da je za grafično rešitev odgovorna državna banka in ne slovenska vlada.

Pravi slovenski tolar bo torej brez upodobitve knežjega kamna na Koroškem. Preden se je uveljavil na mednarodnem trgu, je že zapravljal svoj državni in internacionalni ugled: valuti, ki ji tuji državni veleposlaniki bodočnosti določali tudi vrednost.

Sestanek Busha
in Gorbačova

WASHINGTON, (AFP, HINA, STA). – Ameriški predsednik George Bush in sovjetski predsednik Mihail Gorbačov se bosta najverjetneje sestala 29. oktobra v Madridu, dan preden bosta otvorila Mirovno konferenco o Bližnjem vzhodu.

AKTUALNI RAZGOVOR z dr. Bogom Grafenauerjem

Knežji kamen kot znak
ozemeljskih pretenzij?
„To je popoln nesmisel!“

Upodobitev knežjega kamna na (začasnih) slovenskih bankovcih ter prikaz vojvodskega stola v neki oddaji Televizije Slovenija, povezan z slovensko himno, še naprej buri duhove koroških politikov ter tudi zgodovinarjev. Kot najbolj ogroženi Korošci se v zadnjih dneh obnašajo politiki socialdemokratske stranke, ki od Slovenije ultimativno zahtevajo, da potrdi koroško južno mejo ter se izjasni o avstrijski državni pogodbi. Ambrozij in drugi socialdemokratski poslanci pri tem poudarjajo, da

priznanje Slovenije brez teh zagotovil ne pride v poštev, deželnega glavarja Zernatta ter Haiderja pa koroška SPÖ poziva, da v interesu dežele Koroške takoj podpreta njeno stališče.

Da bi stvar iz voda politične polemike spet pripeljali na strokovno raven, smo za pojasnila zaprosili enega zagotovo najboljših poznavalcev slovensko-koroške zgodovine, člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, univ. prof. dr. Boga Grafenauerja. Razgovor je vodil glavni urednik Ivan Lukan.

Član Slovenske akademije znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Boga Grafenauer.

Gospod profesor, kakšna je dejanska povezanost knežjega kamna z zgodovino Slovencev in z današnjo mlado državo Slovenijo?

Opozoril bi na dve dejstvi, ki knežji kamen gotovo povezuje predvsem s slovenskim ljudstvom – slovenskim narodom je takrat težko reči, čeprav v današnjem smislu velja tudi to, kot bom povedal pozneje.

Prvič: jezik je bil slovenski, korenine obreda oz. njegov izvor je v slovanski Karantaniji. Šele v poznejšem času se je to na svojstven način povežalo v celoto z novim fevdalnim obredom.

Gotovo je težko reči, da bi bilo nemško prebivalstvo na Koroškem na enak način povezano s tem slovanskim obredom in knežjim kamnom kot je bilo slovensko. To enačenje, ki ga srečujemo – zdi se mi, da je nekaj podobnega rekel koroški zgodovinar dr. Wilhelm Wadl – historično ni upravičeno.

Je pa še nekaj drugega, po čemer je to povezano: narod v tisti obliki, v kateri nastaja v 19. stoletju slovenski narod – nastaja pravzaprav z dvema opornikoma, eno je jezik in kultura, drugo pa določena historična mitologija o stari svobodi. To vidimo pri vseh evropskih narodih od Nemcev do ruske zahodne meje. Vsa ta vzhodna, srednja Evropa pozna ta tip naroda, ki raste iz kulture, vendar ob neki politično-zgodovinski mitologiji.

Pri Slovencih je bilo jedro te mitologije dvojno: na eni strani spomin na Karantanijo, na drugi strani spomin na ta svojevrsten obred, ki se mu res ne more primerjati nič podobnega v Evropi, s slovenskim jezikom. Ne da se mu primerjati zaradi tega, ker je tukaj ustoličeval kmet, medtem ko se je povsod drugod ustoličevalo na podoben način in tudi iz podobnih korenin, vendar je bilo to v rokah plemstva! Na Koroškem pa je to iz čisto svojiskih razlogov – opisal sem jih v moji knjigi „Ustoličevanje koroških vojvod“ – ostalo v rokah kmečkega prebivalstva in plemiči so čutili odpor zoper to, da je imel kmet te pravice. Ne zoper slovenski jezik!

V teh virih, ki jih imamo iz tega časa, zlasti iz 14. in začetka 15. stoletja, se to večkrat čuti. Nedvomno je po ustoličenju Ernsta Železnega Friedrich III. zaradi tega odklonil ustoličevanje. Torej ne zaradi jezika, ampak ker ni mogel trpeti, da bi mu kmet odstopil stol, ki je bil v svojem bistvu res kmečki.

Ta element je tista historična mitologija; ustoličevanje, in sicer na knežjem kamnu s slovanskim jezikom, in pa da je stara svobodna karantanska država izhodišče, vsebina te zgodovinske mitologije, iz katere izhaja ena izmed korenin nastajanja modernega slovenskega naroda. Zato tudi ni naključje, da Slovenci pravimo, da je Koroška naša domovina.

Prof. Wadl kot najbolj zagnan varuh teh dveh „koroških simbolov“ je v svojem prispevku v „Kleine Zeitung“ kot glavni argument proti upodobitvi knežjega kamna na slovenskih bankovcih poudaril, da današnja Slovenija nikoli ni bila Karantanija.

Z utemeljitvijo, ki sem jo povedal prej, sem postavil tezo, da je knežji kamen simbol slovenskega naroda, ker je povezan z genezo slovenskega naroda, je pa seveda hkrati tudi simbol koroške dežele. To pa zaradi tega, ker

je na knežjem kamnu prejel oblast tisti, ki je vladal na Koroškem. Bodisi v prvem času slovenski knez. Vemo, da je južna meja tiste Karantanije, v kateri so vladali slovanski knezi, bila na Karavankah. Tudi meja karantanske grofije je bila prav tako na Karavankah; – ni segala v Posavje, samo nekoliko ob Dravi proti vzhodu.

Vendar to ni bistveno. Segala je tudi na sever, recimo zgornje Pomurje, zgornja Štajerska sta bila sestavni dela karantanske grofije.

Morda že od druge polovice 9. stoletja, vsekakor pa od leta 976 naprej, so na tem mestu ustoličevali koroškega vojvoda, ki je imel vso oblast, tudi nad sosednjimi markami. Vendar so bile to posebne marke in po frankovskem pravu niso bile vključene v grofijo, ampak so bile podrejene, prirejene grofiji.

Iz tega stališča v resnici ni mogoče trditi, da bi kdajkoli v zgodovini, kolikor mi te stvari poznamo, bil na knežjem kamnu ustoličevan vladar, ki bi vladal tudi, recimo, ali na spodnjem Štajerskem ali na Kranjskem, v Posočju pa sploh ne itn.

Iz tega stališča je pa res, da je, – če gledamo na deželne ali teritorialne vidike – knežji kamen simbol Koroške, ne more pa biti simbol države, ki

nastaja zunaj tega koroškega ozemlja.

Lahko bi bil z neko berglo, da bi rekli, to je slovenska država, zato se simbol slovenskega naroda lahko uporablja tudi kot njen znak. Mislim pa, da je to zelo sporno, zlasti zaradi tega, ker se – hočeš, nočeš – s takimi stvarmi zbuja trditve, ki tudi niso resnične, kot npr. da bi Slovenija danes kazala kakršnekoli pretenzije na del koroške dežele, kar je popoln nesmisel. Že predsednik slovenske vlade Peterle in član predsedstva Slovenije Plut ter vrsta drugih slovenskih politikov so jasno rekli, da Slovenija nima nobenih aspiracij preko teh meja. Hkrati so tudi poudarili, da Slovenija prevzema vse zunanje politične obveznosti, ki jih je Jugoslavija prevzela, in s tem prevzema seveda tudi vse obveznosti proti Avstriji.

Mislite, da je uporabi teh dveh simbolov deloma botrovalo tudi nepoznavanje zgodovine – tako na eni kot drugi strani?

Bojim se, da je tako. Zaradi tega, ker se najbrž že položaj oz. značaj vojvodskega stola in knežjega kamna zamenjuje. Na to je verjetno vplivalo tudi dejstvo, da je bila geneza do pred nekaj desetletij nejasna. Teza, da se je in kako se je obred spreminjal, je utrjena šele od moje knjige leta 1952. Pred tem so vsi mislili, da je bil obred vedno enak, nespremenjen itn. Teze so se razlikovale samo po tem, iz kakšne korenine naj bi izvirale.

In kaj pravite k uporabi vojvodskega stola v zvezi s slovensko himno na Televiziji Slovenija?

Že uporaba knežjega kamna na takem dokumentu, ki ima pravzaprav državni značaj, mislim, da je napaka. Za vojvodski stol pa je to sploh neutemeljeno.

Mislim, da se republika, pa kakršnekoli vrste to je, ki je nastala z razsulom take državnopravne tvorbe, kot je bila stara Avstrija, ne more opirati na simbole fevdalne oblasti oz. jih uporabljati za svoje znake.

Hvala za razgovor!

Prikaz vojvodskega stola (levo) na televizijskih zaslonih v Sloveniji ter upodobitev knežjega kamna na slovenskih bankovcih je dokončno razkrila provincializem koroške politike.

dr. Janko Malle

„Potrebujemo prostor za stalno razstavo!“

Restavriranje po vojni zbranih predmetov materialne kulture naših prednikov pod strokovnim vodstvom konservatorja dr. Franceta Goloba poteka že od leta 1983. Preostalo je še okrog sto neobdelanih predmetov, drugi pa so bili že predstavljeni na zaokroženih razstavah panjskih čelnic, lončevin, železnih predmetov in posode in na pričujoči razstavi.

Muzealije naše preteklosti bi nedvomno sodile v koroški deželni muzej, vendar za to doslej še ni bilo pravega razumevanja. Argument, da ni prostora, ne bi smel zdržati. Slovenska prosvetna zveza se bo še nadalje prizadevala, da pridobi ustrezen prostor za stalno razstavo, ter nadaljevala z načrtnim zbiranjem in urejanjem predmetov z dvojezičnega ozemlja Koroške, da ne zapadejo v pozabo.

To je del naše širše kulturne preteklosti, predmeti pa nam odkrivajo prepletenost našega človeka z naravo, način dela in življenja, usodno povezanost s skupnostjo, materialno-ekonomske odnose v družbi in nam razkrivajo in utrjujejo našo zgodovinsko zavest.

Tiho, a zgovorno pričevanje iz naše preteklosti

Razstavljeni predmeti iz četrte etnografske razstave Slovenske prosvetne zveze obiskovalca prav prevzamejo zaradi estetske postavitve, nazorne predstavitve, strokovno opravljenega konservatorskega dela, predvsem pa zaradi izpovednosti vsakega eksponata posebej. Kot da bi nam skozi platino starosti pripovedovali naši predniki. O težkem in skromnem življenju, a tudi o družabnosti ob skupnem delu, o teritvi lanu, preji in tkanju platna, o obrezovanju in privezovanju trsa v vinogradu, o svetlih zaplatah pokrpne slamnate strehe, o vrisku divjega lovca ob v past ujetem ulovu.

Starejši obiskovalci se marsičesa še spominjajo. Ob predmetih spomin poseže v pretekle dni, včasih tudi kot vzdih, nostalgija, mlajši pa ob njih spoznavajo ljudsko modrost svojih dedov in babic. V vsakem predmetu, pa naj si bo kolovrat, motovilo, past za lisico ali lesena skleda za testo, je skrita zgodba o človeku, družini, obdobju, skrito je izdelovalčevo hrepenenje po lepem in njegova potreba po koristnem.

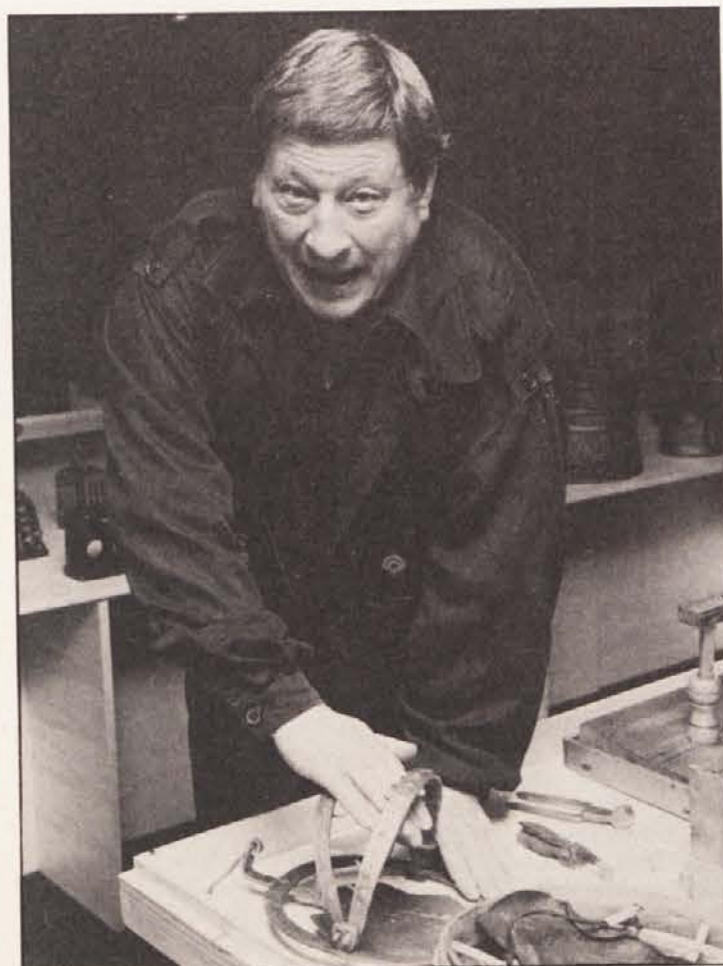
Predmeti so po svoji funkciji razdeljeni v več sklopov namembnosti. Zelo obširno je področje orodij za pripravo in shranjevanje hrane. Žlice, kuhališče, skleda, rogljice, krožniki, možnarji, razni sodčki, deže in ostali predmeti pričajo tako o jedilnikih, navadah, praznovanjih kot o različnih običajih v posameznih koroških pokrajinah. V uporabno bližino teh predmetov spadajo tudi razni žličniki kot oprema kuhinje oz. hiše. Orodje in pribor za vinogradništvo izvira predvsem iz Podjune, kjer je bila ta dejavnost najbolj razširjena, nekaj pa ga je tudi iz Roža in Gur. S področja obrti vidimo orodje za krovstvo, razno mizarско orodje, predvsem velike oblike, priprave za tkanje, statve, vretena, trlice za lan, motovila in kolo-

vrate. V skupino orodij za nošo so uvrščeni tribli za likanje perila ter trepke za pranje, med pripomočki za lov pa je največ različnih pasti, krplje in orodja za šibre. K razstavljenim predmetom je restavrator in postavljalec razstave dr. France Golob dodal še nekaj tehničnih skic posameznih orodij in nazornih prikazov postopka konserviranja, ki še obogatijo prikaz.

Ob odprtju razstave se je v Mestni hiši zbrala tudi kar precejšnja družina častnih gostov, med njimi minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular, jugoslovanski konzul v Celovcu Marjan Majcen, celovski župan Leopold Guggenberger, dr. Pavle Zablatic, dr. Reginald Vospernik in še kdo. Intimnemu vzdušju primerno je z igral flautist Kristijan Filipič.

Etnografska razstava je nedvomno ustrezna in potrebna kulturna akcija Slovenske prosvetne zveze. Morda bo koga dodatno spodbudila k razmišljanju. Zagotovo na nekaterih področjih po Koroškem še ležijo podobni predmeti, ki pa bodo slej ali prej izginili. Treba bi bilo malo pobrskati, da ne bi nastala škoda! Gre za zakladnico naše preteklosti, za zgovorno pričevanje.

Jože Rovšek

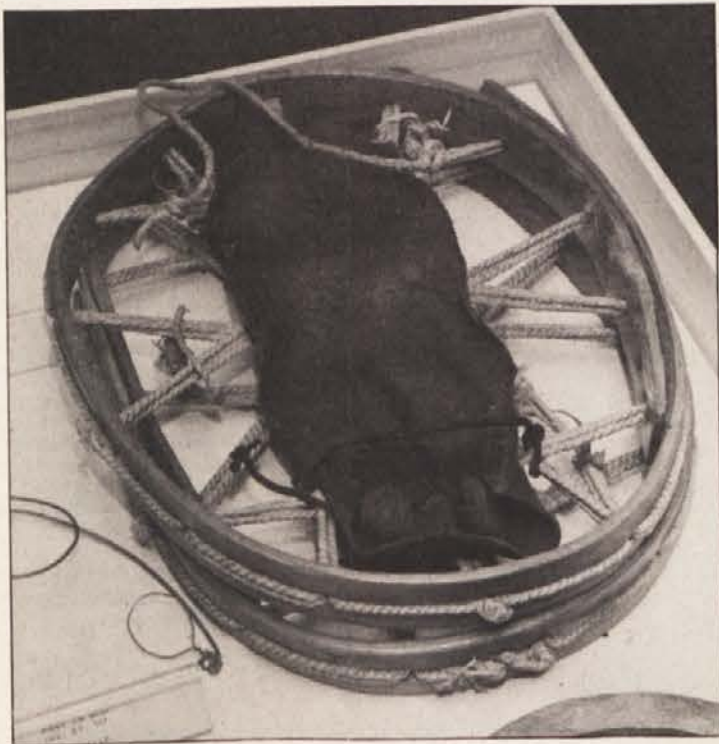

Dr. France Golob s pastjo za lisico

Dr. Sedej: „Vsak predmet je pravzaprav mala umetnina.“

Skozi vsak razstavljen predmet lahko vidimo zgodovino in njegov pomen v življenju naših prednikov. Opazen je razvoj navad, prehod na drugačen način prehranjevanja, pridobivanja in priprave hrane, razvoj stanovanjske kulture in stvarstva. Zanimivo je, da je bila Koroška nekoč vino-

gradniška dežela, o čemer poleg krajevnih imen pričajo tudi razstavljeni predmeti za gojitev trte in pridelovanje vina. Restavrator dr. France Golob je pri svojem vestnem delu izbral bolj konzervativno metodo, klasičen restavratorski način, ki pa se v tem primeru najbolj obnese, saj novejši materiali obdelane predmete lahko tudi pokvari. V razstavljenih predmetih sta funkcija in oblika združeni v celoto, kar daje predmetom izrazito estetiko. Vsak predmet je pravzaprav mala umetnina. Predmeti razkrivajo včasih žalostno, včasih pa veselo resnico o življenju našega človeka, obenem pa nas opominjajo, da so muzejske zbirke del žive kulture, da so kot pričevanje častitljivega očanca, ki se ne meni za minljivi hrup aktualnega trenutka.

Različni pripomočki za kuho (zgoraj) in krplje za hojo po snegu (levo)

DAS AKTUELLE INTERVIEW

mit Dr. Hubert Frasnelli,
Obmann der Südtiroler Volkspartei

Südtirol, europäisches Volksgruppenrecht, Virilmandat für Kärntner Slowenen

Dr. Hubert Frasnelli, Obmann der Südtiroler Volkspartei

Herr Dr. Frasnelli, wie sehen Sie die weitere Entwicklung in der Frage des Selbstbestimmungsrechtes für Südtirol nach der für die Initiatoren mißglückten Brenner-Demonstration im September. Ist die Lösung von Italien damit für alle Zeiten vom Tisch?

Die Südtiroler Volkspartei hat in ihrem Statut zum Thema Selbstbestimmung eine klare Aussage: für die SVP ist das Selbstbestimmungsrecht unverzichtbar, jedoch sind wir der Meinung, daß zum gegenwärtigen Zeitpunkt eine konkrete Ausübung des Selbstbestimmungsrechtes nicht realistisch ist. Vielmehr befinden wir uns im Moment im europäischen Integrationsprozeß, einem Prozeß, der zur Überwindung und zum Abbau der heute noch vorhandenen, auch leidvoll empfundenen Grenzen führen muß.

Sie halten die Ausübung des Selbstbestimmungsrechtes für die Südtiroler zum derzeitigen Zeitpunkt für nicht realistisch. Heißt das, daß sich die SVP doch die Option einer Loslösung offen hält?

Die SVP hält sich ganz bewußt, und zwar weil es nach ihrem Rechtsverständnis nicht einer Partei obliegt, über ein Grundrecht der Menschen zu verfügen, diese Option grundsätzlich offen. Sie beschreitet aber den Weg der Autonomiepolitik und einer aktiven Teilnahme am europäischen Integrationsprozeß als einen realpolitischen und politisch möglichen Weg.

Sie haben hier in Völkermarkt/Velikovec im Rahmen der Diskussion zum Thema „Nationalitäten für Europa tabu?“ ein kollektives wie auch individuelles europäisches Volksgruppenrecht gefordert. Ist dieses Ziel angesichts der immer stärkeren nationalstaatlichen und teilweise auch nationalistischen Tendenzen im heutigen Europa überhaupt erreichbar?

Eine positive Lösung der zahlreichen Volksgruppenfragen in Europa kann und wird einen wesentlichen Bei-

trag für die europäische Sicherheit und Stabilität darstellen. Das zum einen. Zum anderen: Es ist dazu notwendig, daß insbesondere die Mehrheitsvölker in den europäischen Staaten sich zu einem fortschrittlichen europäischen Volksgruppenrecht durchringen. Wer aufmerksam die letzten Konferenzen der KSZE verfolgt hat, als es um die menschliche Dimension und damit auch um die Minderheiten und Volksgruppen innerhalb der KSZE gegangen ist, der mag ermesen, daß in Europa ernsthaft an einem Ausbau bzw. Aufbau eines europäischen Volksgruppenrechtes gearbeitet wird. Dabei muß jedoch gesagt werden, daß man nicht bei den individuellen Rechten stehenbleiben darf, sondern daß der Qualitätssprung in Form der Kodifizierung der kollektiven Rechte kommen muß.

Mit SVP-Obmann Dr. Hubert Frasnelli sprach Chefredakteur Ivan Lukan

Die Mehrheitsvölker werden den Minderheiten bzw. Volksgruppen also mit mehr Herz begegnen müssen. Je weniger Rechte sie den Volksgruppen einräumen, umso größer ist die Wahrscheinlichkeit einer Radikalisierung bei der Durchsetzung von Forderungen.

Das ist der Punkt! Die Mehrheitsvölker sollten mit Verstand progressive Minderheitenpolitik machen, weil eine fortschrittliche Volksgruppenschutzpolitik dazu dient, Gewalt und Radikalisierungen auf Seiten der Minderheit zu verhindern. Die Mehrheitsvölker sollten aber auch mit Herz Volksgruppenschutz machen, weil die Vielfalt der europäischen Volksgruppen zum Reichtum Europas und zum kulturellen Erbe dieses Kontinents gehören. Der erste Teil wäre – vom europäischen Kulturverständnis her – viel zu wenig.

Zu den Kärntner Slowenen: Landeshauptmann Dr. Zernatto hat heute in der Frage der Vertretung der slowenischen Volksgruppe in öf-

fentlichen gesetzgebenden Körperschaften seine Präferenz für ein Virilmandat verstärkt. Kann eine Volksgruppe diesem, eher dürftigen Angebot – noch dazu sind die Kompetenzen eines solchen Virilisten vollkommen unklar – überhaupt zustimmen?

Ich wünsche, und möchte beide Verhandlungspartner dazu ermutigen, zu einer Lösung zu kommen, die für die Minderheit das bringt, was man erreichen will: eine effektive Vertretung. Ohne mich in die inneren Angelegenheiten Kärntens einmischen zu wollen, will ich Ihnen auf dem Wege der mir heute in der Diskussion gestellten Frage, „Wie geht ihr Südtiroler mit euren Minderheiten um?“, antworten.

Wir haben ein Wahlgesetz, das – etwa den Ladinern, die etwa vier Prozent der Bevölkerung Südtirols ausmachen

– ermöglicht, daß jener ladinische Kandidat, der – etwa im Rahmen der Landtagswahlen – die größte Anzahl an Vorzugsstimmen auf sich vereinigt, völlig unabhängig davon, auf welcher Parteiliste er kandidiert, Einzug in den Südtiroler Landtag hält. Im Sinne dieser Solidargemeinschaft von Mehrheit und Minderheit hat dann derjenige, der unmittelbar vor diesem Kandidaten steht, seinen Platz zu räumen.

Das ist Europa!

Aus dieser Ihrer Antwort geht indirekt hervor, daß ein Virilmandat sicherlich nicht das Non-plus-ultra für eine Volksgruppe darstellt.

Ich glaube, daß es sicherlich notwendig sein wird, daß die Slowenen in Kärnten sich rundum in Europa umsehen und nach erfolgreichen und weniger erfolgreichen Lösungen Ausschau halten. Sie müssen schließlich das Beste für ihre Situation und ihre Volksgruppe erreichen. Südtirol kann dabei nur ein Aspekt sein, aber ein Aspekt ist es auf jeden Fall!

Danke für das Gespräch.

Podijska diskusija v Velikovecu:

„Narodnosti – tabu za Evropo?“

Vprašanje učinkovitejše zaščite narodnostnih skupnostih v Evropi, njihova vloga v bodoči Evropi, nastajanje novih, majhnih (nacionalnih) držav, pojavi agresivnega nacionalizma, vse bolj pereč problem tujcev v zahodni in srednji Evropi ter ne nazadnje vprašanje vstopa Avstrije v Evropsko skupnost so bile glavne teme podijske diskusije v Velikovecu, s katero je Delovna skupnost „Srečanje v oktobru/Begegnung im Oktober“ uspešno zaključila niz alternativnih prireditev v mesecu oktobru.

Diskusijo je vodil bivši intendant avstrijske radiotelevizije Wolf in der Maur, strokovnjak na področju manjšinskega vprašanja in evropske integracije, prominentni gosti pa so bili predsednik Južnotirolske ljudske stranke dr. Hubert Frasnelli, koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto, mednarodni tajnik Avstrijske socialdemokratske stranke dr. Karl Schramek ter pooblaščenec R. Slovenije na Dunaju Karel Smolle.

Diskusija, v katero so se vključili tudi poslušalci, je po zasluzi mednarodnega tajnika SPÖ dr. Schrameka potekala dokaj kontroveržno, saj je zavzel rezervirano in dokaj kritično stališče do nastajanja majhnih in najmanjših držav v Evropi, tudi v zvezi s Slovenijo in Hrvaško.

Izrekel se je predvsem proti „krčevitemu“ ustvarjanju novih držav, napačnemu pojmovanju pravice do samoodločbe majhnih narodov ter izrazil mnenje, da trenutni razvoj v Evropi ne gre v pravo, marveč v napačno smer. Pojem Evropa se po Schramekovem mnenju ni uveljavil, ampak grozi celo nevarnost, da sedanji razvoj privede do situacije, v kateri se je Evropa nahajala v 19. stoletju z vsemi posledicami.

Predsednik vladajoče Južnotirolske ljudske stranke dr. Hubert Frasnelli (preberite tudi ekskluzivni razgovor na

tej strani) je poudaril, da se Južna Tirolska ne namerava ločiti od italijanske države, da pa želi doseči čim večjo avtonomijo. Ob vprašanju učinkovitejše zaščite etničnih manjšin je Frasnelli zahteval evropsko ureditev. „S tem narodnostne pravice ne bi več bile notranja zadeva neke države, marveč vse Evrope“, je dejal Frasnelli in dodal, da formalna enakopravnost manjšine ne more zagotoviti njenega preživetja. Večinske narode pa je pozval, naj s progresivno narodnostno politiko pospešijo razvoj manjšin.

Pooblaščenec Republike Slovenije na Dunaju Karel Smolle je v svojem prispevku menil, da instrumenti, ki bi najhujim državam in narodnostnim skupnostim zagotovili pravično reševanje konfliktov, niso zadostni. Izrekel se je za dinamično zaščito narodnosti, splošne formule za učinkovito reševanje konfliktov pa ni.

Na nasprotovanje je Smolle naletel s svojimi preozkimi, nacionalno obarvanimi predstavami o bodoči Evropi ter s svojim predlogom uvedbe 5-odstotnega evropskega davka, s katerim bi se države zahodne in srednje Evrope tako rekoč odkupile soodgovornosti za razvoj v vzhodni Evropi in na Balkanu ter hkrati preprečile migracijo, ki se napoveduje po spremembah v teh državah...

Ivan Lukan

VABILO

Zveza koroških partizanov priredi vsako leto za Dan mrtvih na drugem pokopališču centralno spominsko svečanost za borce proti fašizmu in vse ostale žrtve fašizma, ki so darovali svoja življenja za našo svobodo.

Letos bo ta centralna spominska svečanost v četrtek, dne 31. oktobra 1991, ob 15. uri na pokopališču v Selah. Spomnili se bomo vseh žrtev nacizma, ki počivajo na tem pokopališču.

Mislamo, da je naša dolžnost, da se tem žrtvam fašizma poklonimo tudi mi, ki smo doživeli svobodo. Zato vas prosimo, da se v čim večjem številu udeležite te spominske svečanosti.

PREBERITE

Strogo zaupno

Koliko centralnih organizacij imamo?

Marjan Pipp, tajnik NSKS (nacionalne skupnost kraljevskih sužnjev - sužnjev kralja Matevža) govori dosledno najmanj o treh. Saj je tudi nedavno v slovenski oddaji avstrijske televizije omenil centralno organizacijo. Dolgo smo premišljevali, katero nadaljnjo organizacijo prišteva k že znanim NSKS in ZSO. Končno smo prišli do sklepa, da Pipp najbrž sam ni zmožen misliti tako daleč in je vzrok le v njegovem neznanju slovenščine, saj očitno pozablja, da ima slovenščina tudi dvojino. Nič čudnega, saj se že predolgo klati okoli našističnih tednikarjev, ki namenoma izpodrivajo lepo slovenščino in jim to izrecno dobro uspeva.

12 "punta" 4/41

PANORAMA

Hrvaška - nazaj v kameno dobo?

Tako eni kot drugi morajo imeti pravico do samoopredelitve. Vendar svobodno odločanje 12 odstotkov Srbov ne more okrniti svobode 78-odstotne hrvaške večine. Prof. dr. Drago Roksanđić, zgodovinar v Zagrebu, intelektualac srbskega porekla odgovarja na vprašanja I. Schellandra. Beseda teče o umazani vojni, vprašanju meja, nacionalizmu in kamenodobnih „odnosih“.

Prof. dr. Drago Roksanđić,

rojen 1948. leta v Petrinji. Študij filozofije in sociologije na filozofski fakulteti v Zagrebu, študij zgodovine v Beogradu, kjer je imel od leta 1978 do 1990 asistentsko mesto, nato docentsko mesto za sodobno zgodovino na FF v Zagrebu. Strokovnjak za zgodovino (srbske) Vojne krajine na Hrvaškem. Po volitvah bil kot neodvisna oseba član Ustavotvorne komisije predsedništva Republike Hrvaške ter Delovne skupine predsedništva RH za avtonomijo Srbov na Hrvaškem, zdaj član saborske Komisije za izdelavo Ustavnega zakona o narodnostih v RH in avtor projekta o personalni avtonomiji Srbov na Hrvaškem.

Dobro leto po demokratskih volitvah imamo na Hrvaškem vojno. Je nasilje rešitev?

Dr. Roksanđić: Od večstrankarskih volitev naprej sem odločno nastopal proti kakršnikoli uporabi sile pri reševanju vidno težkih vprašanj v nacionalnih odnosih na Hrvaškem. Od vsega začetka sem prepričan, da je za bodočnost uporaba sile med Hrvati in Srbi fatalna, ker se sam kot zgodovinar zavedam razsežnosti obremenitev poprečnih zgodovinskih izkušenj. To so predvsem izkušnje iz druge svetovne vojne, tako z ene kot z druge strani, kakor tudi atavizmov (pojavnost značilnosti davnih prednikov op.ur.), odkritih v tej dobi porazne 'bilance' preteklih petdeset let, ki so postavili pod vprašaj vsakršno sugestivno idejo možnosti soglasanja hrvaških in srbskih interesov.

Današnje vojne – a to je najbolj važno in človeško najbolj porazno – ne bi moglo biti brez politično obnovljene, nevarno globokosežnega nezaupanja in sovraštva med Hrvati in Srbi na Hrvaškem, ki so hujši od tistih med drugo svetovno vojno 1941–1945.

To je vojna med najbližjimi sosedi in – če vzamemo v obzir visoko število mešanih zakonov v povojnem obdobju – neredko vojna med sorodniki.

V njej je vse več zverinskih reakcij, globoko zakoreninjenih v kolektivnem spominu iz druge svetovne vojne. To je vojna, katera stavlja pod vprašaj vse osnovne človekove vrednote, a ne samo takšno ali drugačno priznavanje narodnostnih pravic, načela samoodločbe, suverenosti, teritorialne identitete itd. Ta antropološka dimenzija vojne, potrebna za razumevanje 'nerazumljivega' v njej, manjka veliki večini poročil. Prečital sem zelo malo člankov, v katerih se o tem piše na primeren način.

Evropa se obotavlja. V njenem pogledu na vojno in krizo prevladujejo stereotipi in previdnost. Koga ali česa se lahko boji?

Dr. Roksanđić: 'Evropa' sploh ni presenečena nad tem, kar se pri nas dogaja, ker že leta ničesar drugega ne pričakuje. 'Evropa' je presenečena nad tem, kako učinkuje jugoslovanska kriza na lastno

situacijo z njenim destruktivnim vplivom na komaj začeto evropsko 'novo arhitekturo', spoznavajoč, da je zdaj pod vprašanjem ona sama. Bolj ko spoznava, da je jugoslovanska kriza nasprotna stran njenih lastnih muk, bolj se trudi sama sebe prepričati, da je vse to, kar se dogaja na Balkanu, treba hitro pomiriti, ne da bi se ustavljala pri malenkostih.

To pa ni mogoče izvesti brez konstrukcije stereotipa kot zagotovitev za eventualno vojno intervencijo, katera bo neizbežno prinesla novo dimenzijo tragedije in ki nikogar ne bo 'osrečila'.

Dolgoletno površno evropsko spregledovanje niza fenomenov v jugoslovanski stvarnosti v bolj ali manj vseh republikah in pokrajinah (kajpada, v različni meri in v različnih obdobjih), s katerimi se Jugoslavija ni legitimirala za vlogo, ki jo je v Evropi hotela igrati, je eden izmed zelo važnih razlogov, ki je v raznih delih jugoslovanske zveze utrdil prepričanje, da se marsikaj more izsiliti v malenkostnem, egoističnem interesu, s politiko izsiljevanja, izvršenih dejanj itd. Ostane za bodoče raziskovalce odprto vprašanje, v koliko so take 'iniciative' imele tudi zunanje podpore oziroma inspiracije.

To je zame dokaz, da ena Evropa drugi v bistvu nima kaj avtentičnega povedati, a to me tudi najbolj skrbi. Nobenih iluzij ni treba imeti. Brez jasne strategije transformacije Vzhoda v smislu kontinentalnega projekta je serija vojn v bodočnosti neizbežna.

Le-te pa bi prej ali slej s svojim povratnim učinkom postavile pod vprašaj, kar velja na Zahodu kot ljudsko, civilizacijsko in kulturno. Torej, s stereotipi o Hrvatih in Srbi v sedanji krizi ničesar ne bo mogoče rešiti.

V jugoslovanski politiki je nacionalizem že vedno igral posebno vlogo ... - mnogi samozvani eksperti in poročevalci mislijo, da je s to floskulo mogoče najbolj zadeti v črno. Kaj so za vas 'domačega' zgodovinarja glavni vzroki in korenine konflikta med Srbi in Hrvati?

Dr. Roksanđić: Vzroki konflikta med Srbi in Hrvati so le v najmanjšem posledica nacionalnih, civilizacijskih ali kulturnih razlik, čeprav je znano, da odnosi med ljudmi različne nacionalne, kulturne in civilizacijske pripadnosti niso brezkonfliktni odnosi.

V ostalem, konflikt ni so odnosi tudi znotraj istih 'entitet' (bivanj, op.ur.). Koliko je v svetu modernih društev, ki so civilizacijsko in kulturno še bolj razslojena, kot je to prostor prepleta Hrvatov in Srbov, a vendar se ljudje v njih ne vojskujejo.

Mera stabilnosti in prosperitete takih modernih društev je na nivoju doseženih vrednot civilnega društva. Smisel demokracije je tudi v zagotovitvi možnosti obstajanja v razlikah, od razlik med posamezniki dalje. Zaradi tega so tudi nacionalni konflikti v jugoslovanskem prostoru predvsem izraz globalnega 'primanjkljaja modernizacije', kar predpostavlja tudi strukturno nerazvitost civilnega društva.

Posledica tako imenovane 'razlaza' je zdaj vprašanje meja. Kako ocenjujete srbsko tezo o 'administrativnih mejah' v dosedanji Jugoslaviji? So možnosti za osamosvojitve posameznih jugoslovanskih republik brez korekture meja?

Dr. Roksanđić: Hrvaško-srbske/srbsko-hrvaške razprave o statusu enih in drugih na hrvaških tleh trajajo v svoji moderni obliki, odkar so se začeli procesi nacionalne integracije enih in drugih, to je od konca 18. stoletja dalje, neprekinjeno do danes. Že na 'Temišvarskem saboru' (1790) so Srbi na Madžarskem in na Hrvaškem zahtevali, da naj bi bili sorazmerno zastopani v upravi itd.

Številne državno-pravne pridobitve v tem smislu niso nikakršna komunistična 'izmišljotina', kakor se danes vse bolj govori (posebej v zvezi s stališči 3. zasedanja Zavnoha 1944. leta o enakopravnosti Hrvatov in Srbov na Hrvaškem), temveč tradicija, neredko podedovana v procesu modernizacije hrvaške družbe že v času 19. stoletja.

Kajpada, številne institucije srbskega naroda na Hrvaškem, na primer one, ki so nastale v dobi avstroogrške monarhije in kasneje v različnih integralističnih projektih in ki so izginile, bi po mojem mnenju morale biti obnovljene.

Torej, znova govorim v lastnem imenu, sploh ni vprašljiva pravica hrvaškega naroda do samoodločitve in do samostojne države (v

sedanjih mejah), a tudi ni vprašljiva pravica Srbov na Hrvaškem kot tradicionalno subkonstitutivni narod, da se v trenutnih mejah samoopredelijo o pogojih svojega obstanka v bodoči, samostojni Hrvaški kakor tudi o pogojih svoje komunikacije s Srbijo kot nacionalno državo srbskega naroda, ne da bi postavili pod vprašaj suverenost in teritorialno integriteto Hrvaške.

Zato vztrajam pri večstrankarskih volitvah Sveta Srbov na Hrvaškem in njegovo konstituiranje kot trajno predstavniško telo Srbov na Hrvaškem in kot konzultativno telo Sabora Republike Hrvaške z zelo jasno določenimi prerogativami (posebnimi pravicami, op.ur.). O tako imenovanem 'privilegiranem' položaju Srbov na Hrvaškem se nikoli ni temeljito razpravljalo. Prva resnejša tozadevna raziskava, ki je bila napravljena 1989. leta, je javnosti znana samo v nekaterih okrnjenih fragmentih, ki tej tezi ne govorijo v prid. V preteklih mesecih sem večkrat predlagal, da naj se o tem izvede javna in temeljita razprava.

Naj dodam: iste pravice na 'notranjo' samoopredelitve ne odrekam nikomur v jugoslovanskih republikah, nobeni narodni skupini v katerikoli jugoslovanski republiki. To pomeni, da vztrajam, da je neodvzemljiva pravica vsake narodne skupnosti, da se sama izjasni o svojih željah in potrebah, kajpada, v mejah, ki ne ogrožajo svobode drugih in ki ne postavljajo pod vprašaj suverenost in teritorialno integriteto posamezne republike.

V posebnem primeru Bosne in Hercegovine, ki je enakopravna država treh narodov, sem mnenja, da ni rešitve, ki bi jo kateremukoli izmed njih bilo mogoče vsiliti. Vsakršen poskus vsiljevanja rešitve bo neposreden povod za vojno. Če se Bosanci in Hercegovci po hrvaških izkušnjah ne morejo dogovoriti za soglasno usklajevanje nacionalnih interesov, ostane le možnost, da se zakonodajno ugotovi procedura odhoda določene narodne skupnosti iz sestava BiH. V primeru te republike zaradi pomanjkanja dogovora ne vidim nobene druge civilizirane alternative.

(Dalje prihodnjič)

Ali bo uspelo zaustaviti nesmiselno vojno?

PREBERITE

Slovenija
uspešno
izvaža knjige

Slovenski papirničarji in tiskarji, združeni v izvoznem podjetju HAGO iz Celovca, uspešno prodirajo na zahodnoevropska tržišča. Vrednost prodaje preko podružnice HAGO Frankfurt bo v letošnjem letu presegala 30 milijonov nemških mark. Polovico letošnje prodaje predstavlja izvoz knjig, natisnjenih v slovenskih tiskarnah, med njimi največ v Tiskarni Mladinske knjige. Drugo polovico predstavljajo izdelki papirne industrije.

Uspeh na nemškem trgu pogojuje predvsem hiter in kakovosten servis. Zato v Frankfurtu načrtujejo posebno konsignacijsko skladišče in specializirano prodajo. Organizirali bodo štiri sektorje: prodajo tiskarskih izdelkov, papirja, kartona ter konfekcijskih izdelkov iz papirja.

Seveda se srečujejo tudi s težavami. Položaj v bivši Jugoslaviji je nestabilen, proizvajalci iz Vzhodne Evrope pa nastopajo z dumpinškimi cenami. Kljub temu nameravajo slovenski papirničarji in tiskarji prodajo na nemškem trgu še povečati. Za to pa bodo morali izpolniti še en pogoj, na katerega je nemški trg vse bolj pozoren, namreč prilagoditi ekološke standarde pri uporabi surovin.

Na Hrvaškem kršijo
tudi deseto premirje

Kdo bo ustavil vojno med Hrvati in Srbi? Bo to res šele zima, potem ko so propadali vsi poskusi evropskih politikov vključno Mihaila Gorbačova. Nakazan premik v srbsko-črnogorski koaliciji in umik črnogorskih rezervistov z bojišč je odvzel nekaj vetra srbskim jadrom. Kaj se bodo predsedniki jugoslovanskih republik dogovorili na petkovem sestanku pri Van den Broeku in lordu Carringtonu?

Ljudje na Hrvaškem se po vsakem Tudjmanovem podpisu premirja sprašujejo, ali jih čaka še kaj hujšega. Po izkušnjah armadne in srbske četniške sile dan ali dva po podpisu premirja izkoristijo za pregrupiranje svojih sil, takoj nato pa s še večjo silo udarijo po položajih hrvaških braniteljev, predvsem pa po strateških in civilnih ciljeh. Podobno pa velja tudi za hrvaške sile, ki pri vračanju udarcev niso prav nič nežne, saj poročajo o velikih uspehih in številnih sovražnikovih človeških žrtvah. Po moskovskem premirju je postalo še bolj očitno, da niti ena niti druga stran ne bosta mirovali. Srbska stran ima pod neposredno kontrolo še premalo hrvaškega ozemlja, prodor proti morju še ni zagotovljen, hrvaška pa ne more v pogajanja, dokler ni osvobodila spornih ozemelj.

Medtem se z vseh kriznih področij pomikajo kolone beguncev. Ocenjujejo, da jih je vseh skupaj že preko 300.000, samo v Sloveniji že preko 20.000. Ob koncu prejšnjega tedna je samo iz slavonskega mesta Iloka zbežalo okrog 7.000 Hrvatov. Po sporazumu na Evropski skupnosti pretekli petek bi se morala armada v enem mesecu umakniti iz Hrvaške. Na pogajanjih med predstavnikoma vojske generalom Rašeto in hrvaških oborože-

nih sil generalom Agotićem pa že nekaj dni ni napredka. Hrvati nočejo deblokirati vojašnič, armada pa je predložila nepopoln in za Hrvate nesprejemljiv načrt umika. Medtem pa boji trajajo na vukovarskem področju, Dubrovnik je že preko 20 dni brez vode, elektrike in zdravstvene pomoči, spopadi pa potekajo tudi na ožjem karlovaškem področju.

Premik v notranjih odnosih med republikami pa je nova strategija Črne gore. Po velikem nezadovoljstvu zaradi vključitve črnogorskih rezervistov v spopade na dubrovniški fronti in po kritiki opozicijskih strank je črnogorska skupščina sprejela sklep o suverenosti republike, predsednik Bulatović pa je že na haaški konferenci v veliko presenečenje Miloševića pristal na morebitno bodočo zvezo suverenih držav. Srbija je torej vse bolj osamljena, njena opozicija že opozarja na to in zahteva ustavitev vpletenosti v vojno na Hrvaškem in pogovore.

Iz Slovenije se preko koprške luke selijo še zadnji ostanki jugoslovanske armade. S seboj odvažajo samo neborbeno opremo, vlakovne kompozicije in bojna sredstva pa do dokončne delitve bilance predajajo v varstvo slovenski teritorialni obrambi.

Jože Rovšek

„Avstrijske narodnosti v SPÖ“
k Pernthalerjevemu modelu

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ je na svoji zadnji seji preučila pravni izvid „Model avtonomnega javno-pravnega zastopstva slovenske narodne skupnosti na Koroškem“, ki ga je izdelal univ. prof. dr. Peter Pernthaler iz Innsbrucka in po temeljiti razčlembi ekspertize prišla do tehlih zaključkov:

1) Za obliko in izražanje svojih interesov potrebuje slovenska narodna skupnost na Koroškem neko posebno koordinacijsko telo. Ustanovitev javnopravne narodnoterm zbornice je v mnogoterem oziru problematična (česar tudi Pernthalerjev model ne osporava). Narodnostni sosvet, ki je bil ustanovljen z zakonom o narodnih skupnostih (zvezni zakon iz leta 1976, ki so ga sprejele vse stranke), je trenutno najbolj ustrezen koordinacijski gremij slovenske narodne skupnosti, ki mora „varovati in zastopati splošne kulturne, socialne in gospodarske interese narodne skupnosti“. Za odstranitev šibkih točk tega zakona je treba misliti na novelizacijo, za katero bi

mogel Pernthalerjev izvid dati v marsikaterem oziru uporabno osnovo.

2) Za politično uveljavljanje potreb narodne skupnosti je potrebnih udeležba v zakonodajnih telesih. Za to obstajajo tri variante:

a) Virilni mandat: poleg težave pri izbiri in namestitvi manjka sleherni predstava o statusu in pristojnostih virilnega mandatarja v zakonodajnih telesih.

b) Narodnostna stranka: potrebna bi bila sprememba volilnega reda za deželni in državni zbor z odstranitvijo minimalnih zaprek. Ob tej varianti je vredno razpravljati zaradi splošne politike v demokraciji. Upoštevajoč načela o enakosti bi bilo vsakakor treba dati drugim

manjšim enake možnosti. Posledica bi bila poplava volilnih grupacij. Problematična pa je tudi izolirana pozicija posameznega mandatarja.

c) Kandidatura na listah avstrijskih strank: ta oblika politične integracije bi mogla zaradi določenega notranje-strankarskega učinka solidizacije nasplošno privedi do večje akceptance narodne skupnosti. Vključevanje v demokratične predhoditve in običajne delovne možnosti v zakonodajnih telesih je nadaljni argument za to. Če bi prišlo do stiske vesti, je treba odpraviti frakcijsko prisilo.

Referenca naše delovne skupnosti velja tretji varianti. Ob ohranjanju jezikovne in kulturne identitete naj se narodna skupnost vključuje v vsa področja družbenega življenja, kajti večina njenih življenjskih interesov se pokriva z onimi večinskega prebivalstva.

Udeleženci iz vseh koncev Koroške smo ob Blatnem jezeru in v Budimpešti preživeli tri prijetne dneve. Dobro se je jedlo, pilo in tudi plesalo, največ pa sta bila vredna smeh in zabava v krogu prijateljev. Prihodnje leto pa spet na svidenje

To je bil VESTNIKOV HIT 91

V petkovem ne preveč prijaznem jutru so trije avtobusi po različnih progah začeli pobirati prijavitelce za letošnji Vestnikov izlet. Kljub slabim izgledom – pozno povabilo, tradicionalna pot na jadransko obalo – je bilo število prijavljenih kar spodbudno, vseh skupaj nas je bilo kar 120. Prvi avtobus je začel pobirati v Ločilu in nato skozi Rož, drugi je poleg Radišarov vzel vase tudi Podjunčane, tretji pa je poskrbel za Gurane in Celovčane.

Vsak avtobus je zarezal v megleno jutro proti Gradcu in nato čez Gradiščansko in na mejnem prehodu v St. Gotthardu vstopil na Madžarsko. Brez velikih mejnih in carinskih formalnosti, po padcu železne zavesje Madžari zahodnjake sprejemajo kot dobrodošle devizne goste.

Že od Gradišanske dalje nas je sprejela panonska pokrajina z vso svojo tipičnostjo vasi, vaše urejenosti v dolgih vrstah pritlikavih hiš z notranjimi ograjenimi dvorišči, z obširnimi polji in vzpetinami, ki komaj zaslužijo to ime. Nepregledna polja, posejana s koruzo, peso in ozimnim žitom so nas spremljala skozi tristo kilometrov dolgo, za nas precej enolično pot. V Veszpremu, mestu, ki se kaže precej večje od Celovca, smo po dveh tretjinah poti nabavili prve forinte in jih zamenjali za madžarske dobrote – orgsko salamo, sir in barac. Kmalu zatem se nam je začel odpirati svet okrog Blatnega jezera, madžarsko Balatona. Potem ko so Madžari izgubili Hrvaško in s tem Jadran, jim je to edino

„morje“. Tega se dobro zavedajo, zato ga pridobitniško koristijo na njegovi severni in južni obali. Posebej v času po žametni revoluciji pred dvema letoma so nanj privabili množico turistov.

V hotel Neptun v Balatonföldvar so naši avtobusi pripeljali vsak zase in po svoji poti. Eden med njimi – greh se pove, grešnik pa ne – celo s trajektom. Ob tem pa so pustili nekaj potnikov, ki so jih potem prevažali na drugo stran obale „kot kmet kozo, volka in zelje“. To je bilo nam vsem seveda prav dobrodošlo za zabavo prvega večera. Po pekoči večerji in prijetni glasbi v hotelu smo se kar zgodaj odpravili v lepo pripravljene postelje. Spet seveda ne vsi. Pozno ponoči ali zgodaj zjutraj je bilo po hotelu slišati smeh naših razigranih junakov.

V soboto zjutraj nas je že čakala „špicenlajterin“ in nam na poti do Budimpešte prestopajoč iz avtobusa v avtobus razložila madžarsko bogato tisočletno zgodovino. Ob tem ni pozabila preklesti 45-letne zasedbe po Sovjetih in dejala, da se je Madžar-

ska odločena čim bolj približati Avstriji. Ta monarhistka, kot smo jo nekateri imenovali, nas je potem prepustila drugim vodičem, ki so nas bolj ali manj posrečno popeljali skozi Budimpešto. Treba je reči, da je bila 19-letna vodička našega avtobusa perfektna – tako po strokovni in jezikovni plati kot tudi po objektivnosti.

Budimpešta je res veličastno mesto, pravi ponos Madžarov. Čeprav je grajena po vzoru Dunaja, ga po nekaterih rešitvah celo prekaša. Ogledali smo si tako levi kot desni breg Donave – Budo (vodo) in Pešt (pečo). Poleg čudovitih stavb vladarjev, muzejev, nešteti cerkva in drugih zanimivosti smo se na Trgu junakov podrobneje spoznali z glavnimi osebnostmi madžarske zgodovine od Svetega Štefana preko (našega) Matjaža Korvina do Kossutha, ki se je leta 1848-49 upiral Avstrijcem in izsilil dualizem. Zanimiv pa je bil tudi obisk Štefanove bazilike, v kateri so v marmornatih statuah upodobljeni madžarski svetniki. Med njimi je tudi kralj Ladislav, ki je v dvanajstem stoletju podjarmil Hrvaško in Slavonijo. Za ene okupator, za druge svetnik.

Poleg lepote pa je Budimpešta tudi „nevarno“ mesto. To so izkusili udeleženci enega naših avtobusov, ki so jih gostilničarji ob kosilu kar (ne)pošteno odrli.

Po spet pekoči večerji v čardi ob ciganski glasbi in folklori se nam je že poznala utrujenost, zato smo jo (vsaj nekateri) ubrali v postelje.

Tretji dan nam je ostalo dovolj časa, da smo si sprehajaje nekoliko ogledali obalo Blatnega jezera, v prijetnih pogovorih pokramljali o vsem mogočem, potem pa se po papričnem kosilu odpravili domov. Na meji smo madžarskim carinikom izročili še obvezni davek – pločevinke piva iz zaloge avtobusa. Šoferji podjetja Sienčnik in ljubljanskega Kompassa so nas varno pripeljali domov, ob slovesu pa smo si zaželeli svidenja prihodnje leto na 7. izletu, najbrž nekje na slovenskem Primorskem.

Na celodnevem izletu smo si ogledali Budimpešto

TRIBUNA BRALCEV

KHD-propaganda

Vsa povojna leta od ponovne ustanovitve Koroški Heimatdienst na različne načine in proti raznim osebam slovenskega naroda, še posebej pa proti udeležencem NOB, nastopa z neresnicami, hoče razdvajati slovensko narodno skupnost, sebe pa oprati nemškega nacionalizma in njegove doktrine. Kljub temu, da je v zadnjih 40 letih zaradi tendenciozne pisarje in omadeževanja borbe proti nacizmu zgubilo vrsto sodnih procesov, se ne izuči; najbrž ima dosti denarja, da si lahko privoščijo ta umazan posel.

Na vsako neresnično Pustovo in Stichaunerjevo pisarjo niti ne reagiramo, zdaj, ko pa zahtevajo odstranitev partizanskih spomenikov, pa je naša dolžnost, da te gospode prebudimo iz poapnega spanja. Najbrž so že zadosti stari, da bi morali bolje poznati polpreteklo zgodovino koroških Slovencev in vseh avstrijskih antifašistov, sploh pa celotnega evropskega odporiškega gibanja, ki je delovalo od Atlantika do Urala in od Narvika do Tripolisa. Veliko demokratično prežetih nekdanjih vojakov se je proti fašizmu borilo tam, kamor jih je zanesla usoda; samo pri nas na Koroškem so se borili borci iz osmih držav, a ne za Jugoslavijo in tudi ne za komunizem, temveč skupno proti skupnemu sovražniku – nacifašizmu, zatiralcu svobodnih evropskih narodov. Politična usmerjenost posameznikov je bila tudi takrat kot danes različna.

Sovražnikom mednarodnih spomenikov borcev proti fašizmu in nacizmu je treba povedati, da, če se smatrajo za avstrijske patriote, stojijo na napačni strani, mi pa iz prakse vemo, kje stojijo in kakšen je njihov cilj.

Pri odkritju mednarodnega partizanskega spomenika v Šentupertu pri Velikovcu leta 1946 so bile navzoče vse alirane zasedbene sile v Avstriji in takratna zvezna vlada. V Avstrijski državni pogodbi so vsi spomeniki antifašističnim borcev pod zaščito avstrijske vlade in mednarodnih aliranih sil. Za vsako skrunitev in poškodbo spominskih obeležij je odgovorna avstrijska država. Kar se tiče vojnih žrtev, gospodje v KHD dobro vedo, kdo je na smrt obsodil avstrijske demokrate, koroške Slovence. Žide in jih v gestapovskih ječah in koncentracijskih taboriščih na nečloveški način masovno mučil in moril.

Tem pisunom, ki pridno razširjajo neresnično propagando proti partizanskemu gibanju, bi priporočali, da končno začno pisati o vzrokih antifašističnega gibanja pri nas na Koroškem, kakor tudi po vsej Evropi. Mogoče bi potem res postali takšni demokrati, za kakršne se imajo.

Zveza koroških partizanov

Peli za žrtve vojne v Sloveniji

5. Primorski kulturni dnevi na Koroškem, ki jih prireja Krščanska kulturna zveza, so se v nedeljo iztekli z dobredelnim koncertom za žrtve vojne v Sloveniji.

V mestni cerkvi Šentilj v Celovcu so zazveneli Gallusovi moteti. Združeni mladinski, dekliški, moški in mešani zbori s Primorske so predstavili Gallusovo zvočno bogastvo. Moteti za enega, dva, tri in več zborov iz zbirke Opus musicum pa zahtevajo večkrat spremenjeno zasedbo v vedno novih kombinacijah med samimi zbori ter med visokimi in nizkimi glasovi.

Tako so bili zbori v cerkvi postavljeni na štirih mestih, poslušalci pa so imeli občutek, da se pevske linije prelivajo.

Razmeroma mlade pevke in pevci (bilo jih je preko 120) so lepo sledili suverenemu vodenju svojih pretežno mladih dirigentov. Vsekakor hvale vredna pobuda tržaških zborov in zborovodij, kot je v pozdravnih besedah poudaril tudi krški škof dr. Egon Kapellari, hkrati pa tudi lep in uspešen zaključek 5. Primorskih kulturnih dnevov na Koroškem.

OBZORNIK

Tita bodo premestili na „navadno pokopališče“

BEOGRAD. – Posmrtni ostanki nekdanjega predsednika Jugoslavije Josipa Broza Tita bodo do konca leta iz „Hiše cvetja“ na Dedinjah premestili na eno od „navadnih mestnih pokopališč“ v Beogradu, je pretekli teden sporočil javnosti predstavnik srbske vlade. Na katero pokopališče bodo Tita pre-

mestili, še ni odločeno. Titova vdova Jovanka je o načrtu premestitve posmrtnih ostankov svojega moža izvedela iz časopisov. V razgovoru z beograjskim časopisom „Borba“ je dejala, da gre za „sklepno dejanje brezkompromisne kampanje proti njenemu pokojnemu soprogu“.

Vrhunec in razpad komunistične oblasti po svetu

Leta 1985, ko je prišel na oblast Gorbačov, je komunizem obladoval največje število držav

1985

1991

Komunistična oblast leta 85: Sovjetska zveza, Nemška demokratična republika, Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, Romunija, Bolgarija, Jugoslavija, Albanija, LR Kitajska, LDR Koreja, Vietnam, Laos, Kambodža, Afganistan, Kuba, Angola, Mozambik, Etiopija.

Te dni leta 1991, po tako imenovani drugi sovjetski revoluciji, lahko govorimo o enopartijski komunistični oblasti samo še v LR Kitajski, LDR Koreji, Vietnamu, Laosu, Kubi in pogojno v Kambodži.

Že 15. akcija Bralnih značk

Slovenska študijska knjižnica letos že 15. vabi in organizira akcijo Bralne značke s slovenskimi društvi, Mladinskimi in Modestovim domom in Zvezno gimnazijo in Zvezno realno gimnazijo za Slovence v Celovcu.

Organizatorji in mentorji BZ (Bralne značke) skušajo za akcijo navdušiti čim več mladine. Organizatorji in mentorji za določeno skupino bralcev določijo čtivo. (Za nas ga je izbrala Slovenska študijska knjižnica na osnovi predlogov Zveze bralnih značk Slovenije).

Nato se v šolah, knjižnicah, domovih in društvenih prostorih objavijo sezname najboljših mladinskih knjig. Knjige so razvrščene po starostni stopnji in bralec ima možnost izbire. Prebrati

mora vsaj 5 knjig. O njih se lahko pogovori z mentorjem.

Prijava je prostovoljna!

Ko bomo delo opravili, bomo mladim bralcem na svečanosti podelili značke in knjižne nagrade. Na zaključno podelitev bomo po možnosti povabili tudi pisatelje, ki bodo brali iz svojih del ter pripovedovali o svojem življenju in delu.

Vsak udeleženec akcije naj si izbere iz določenega čtiva najmanj 5 knjig, katere (po navadi) med šolskim letom prebere.

Seznam knjig po posameznih stopnjah

I. STOPNJA

Jovan Jovanović-Zmaj: **Žaba bere časopis**
Branka Jurca: **Dobra volja je najbolja**
Uwe Kant: **Kako je šel Janek iskat zgodbo**
Feri Lainišček: **Cicibanija ***
Fran Milčinski: **Trdoglav in Marjetica ***
Bohumil Riha: **Divji konjiček Rin ***
Leopold Strniša: **Lučka Regrat**
Leopold Suhodolčan: **O dedku in medvetku ***
Cvetko Zagorski: **Vesela in žalostna voda**

II. STOPNJA

Avstrijske pravljice

Roald Dahl: **Čarovnice ***
Mate Dolenc: **Velika ptičja zadeva**
Miroslav Košuta: **Zidamo dan**
Marijan Kramberger: **Pasja zloženka**
Koroška nar. pesem: **Kresnice**
Slavko Pregl: **Smrka in njegovi**
France Prešeren: **Pesem od Lepe Vide ***
Jože Snoj: **Zarka iz Zarje**

III. STOPNJA

M. de Aulnoy: **Pavji kralj in druge pravljice**
Kaija Pakkanen: **Dober dan, Amerika**
Ivan Sivec: **Pozabljeni zaklad**
Feri Lainišček: **Ajša Najša**
Boris Novak: **Periskop**
Dimitrij Rupel: **Zgodba o času**

IV. STOPNJA

Richard Adams: **Vodovnikova vesina**
Michael Ende: **Neskončna zgodba**
Jean Severin: **Olimpijsko sonce**
Marija Vojskovič: **Hiša števil 15**
Sandi Sitar: **Edvard Rusjan**
Ivo Svetina: **Deček in muha**

BREZ STOPNJE

Jože Snoj: **Pravljica o vodni kapljici**
Jonathan Swift: **Guliver med pritlikavci**

* Knjige, označene z zvezdico, lahko veljajo tudi za naslednjo višjo stopnjo.

Opomba: Seznam knjig po stopnjah ni popoln. Bralci si knjige lahko izberejo iz širšega seznama, o katerih se dogovorijo z organizatorji in mentorji.

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4, telefon (0 463) 32385 – 9020 Celovec

Slovenska študijska knjižnica, Mikschallee 4, 9020 Celovec, telefon (0463) 32 3 85 obvešča in vabi vse ljubitelje slovenske knjige, da so knjige, ki so objavljane za bralno značko v šolskem letu 1991/92, na razpolago in dosegljive v knjižnici.

Mladi slovenski organisti v Cankarjevem domu

S koncertom nagrajencev v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani se je 10. oktobra zaključilo I. slovensko tekmovanje mladih organistov. V uvodu sta navzoče, med katerimi sta bila tudi slovenski minister za vzgojo in izobraževanje dr. Peter Vencelj in ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar, pozdravila ljubljanski župan Jože Strgar in slovenski minister za kulturo dr. Andrej Capuder.

Sledil je koncert nagrajencev, na katerem je nastopilo vseh šest tekmovalcev, sedmi, Stanislav Cvelbar, je zaradi bolezni v II. etapi tekmovanja odstopil. Nagrajenci so bili zelo izenačeni, saj je bilo med prvo in zadnjo tekmovalko samo enajst točk razlike, in žirija, katero je vodil priznani slovenski organist Hubert Bergant, ni imela lahkega dela. Na koncertu so izvajali dela J.S.Bacha, W.A. Mozarta, Slavka Osterca, Primoža Ramovša in M. Dupreja. Zelo lep aplavz je dobila najmlajša, 15-letna Velenčanka Barbara Sevšek za izvedbo Partite v e-molu J.S.Bacha. Zanimiva je bila registracija Mozartovega Adagia v c-molu in Rondoja v C-duru v izvedbi Polone Gantar. Odlična je bila tudi Marija Fojkar iz Akademije za glasbo v Ljubljani z izvedbo

skladb P. Ramšova in M. Dupreja in prav tako izvrstna edina prvonagrajenka Ana Elizabeta Kržan iz Visoke šole za glasbo in upodabljanje umetnost na Dunaju z izvedbo Bachove Toccate in Fuge v f-duru in Duprejevega Preludija in Fuge v g-molu.

Po koncertu je navzoče v imenu Evropske zveze glasbenih tekmovanj za mladino pozdravil prof. mag. Friedrich Knoppek, generalni sekretar „Jugend musiziert“ Avstrije iz Leobna. Nato sta podelila nagrade predsednik žirije prof. Hubert Bergant in predsednik organizacijskega odbora prof. Lovro Sodja.

II. evropskega tekmovanja mladih organistov, ki bo od 11. do 18. oktobra 1992 v Ljubljani, se lahko udeležijo: Klemen Karlin, Barbara Sevšek, Ana Elizabeta Kržan, Maria Fojkar in Dalibor Miklavčič. L.S.

Prošnja za članstvo v UNESCO

LJUBLJANA (STA). – Slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je poslal dr. Federicu Mayorju, generalnemu direktorju UNESCO, prošnjo za članstvo Republike Slovenije v tej organizaciji.

Rupel je Mayorja obvestil, da je Slovenija postala neodvisna država, zato njene interese na področju znanosti, vzgoje in kulture ne zastopa več Jugoslavija in njeno združenje za UNESCO. Slovenija je v zvezi s tem preimenovala bivšo Komisijo za sodelovanje z UNESCO v Slovensko nacionalno komisijo za UNESCO, ki jo vodi minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig. „Še naprej bomo, kot smo doslej, spoštovali vse mednarodne konvencije, priporočila in

ostale akte UNESCO ter v Republiki Sloveniji izvajali vse obveznosti z vsemi sredstvi,“ je zapisal minister Rupel.

Izrazil je željo, da bi prošnja za članstvo v agenciji ZN za vzgojo, znanost in kulturo obravnavali že letos oktobra.

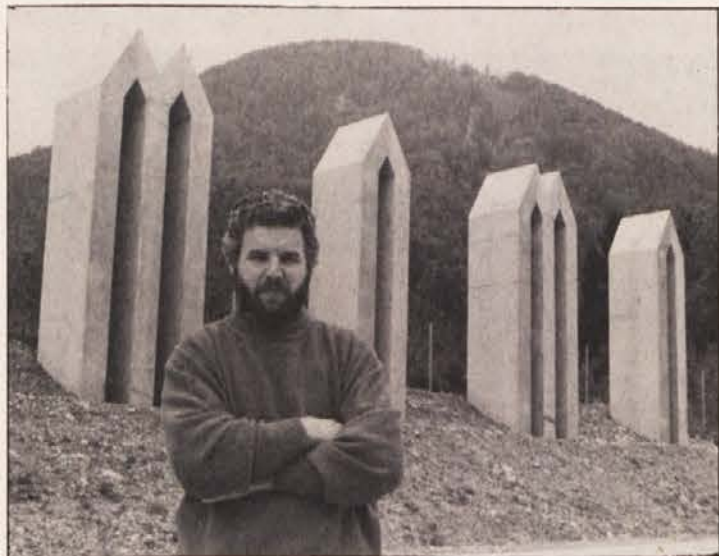
POSOJILNICA-BANK PODJUNA

prireja koncert
mladih varčevalcev

v nedeljo, 27. okt. 1991
ob 14.00 uri
v kulturnem domu
v Dobri vasi

Vsi prisrčno vabljeni

TEDEN VARČEVANJA
od 25. do 31. 10. 1991

Pred nekaj dnevi so ob severnem portalu novega cestnega predora pod Karavankami odkrili besedno plastiko umetnika Wernerja Hofmeistera. Beseda MAMA, sestavljena iz štirih velikih betonskih črk (slika), naj bi potniku posredovala asociacijo s pojmi kot so materinščina, materinska zemlja, materina dežela ter hkrati tudi opozorila na stičišče kultur dveh narodov, ki jih predor povezuje.

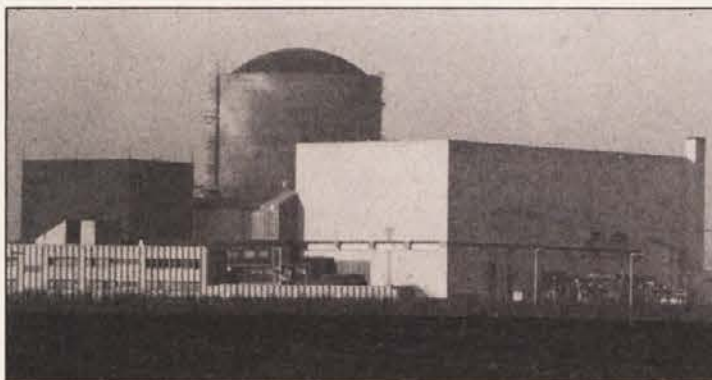
Po Sloveniji

Slovenija ima 2.000.185 prebivalcev!

LJUBLJANA (STA). – Zavod Republike Slovenije za statistiko je objavil delne rezultate letošnjega popisa prebivalstva Slovenije. Iz rezultatov je razvidno, da ima Slovenija 2.000.185 stalnih prebivalcev, od tega je moških 970.534, žensk pa 1.029.651. Največ prebivalcev je starih 38 let (33.609), najmanj pa je stoletnikov – 26, od tega le pet moških.

Največ prebivalcev ima

Ljubljana – 332.901, od občin pa najmanj Metlika – 8.219. Občina Maribor ima 156.405 prebivalcev in je razen Ljubljane edina slovenska občina z več kot sto tisoč prebivalci. Na tretjem mestu je občina Kranj, ki ima 73.471 prebivalcev. Nad 50.000 prebivalcev imajo še občine Novo mesto, Nova Gorica, Celje in Ptuj. tej številki se hitro približujejo Domžale, Koper in Velenje.

Referendum o JE Krško l.1992!

LJUBLJANA (STA). – „Napad na jedrsko elektrarno Krško je seveda možen, tako kot je možen napad na katerikoli pomembnejši objekt v Sloveniji“, je na seji Komisije za varstvo okolja in naravne dediščine pretekli teden menil direktor Republiške uprave za jedrsko varnost Miroslav Gregurič.

Kot je znano, je bila krška nuklearna zaradi julijskih sabotaž prisiljena ustaviti in pozneje omejiti obratovanje in o tem obvestiti vse mednarodne forum s tega področja. Ker so bili tarča sabotaž daljnovidni, se postavlja vprašanje, kako je elektrarna zavarovana za primer večjega izpada električne energije. Gregurič je zatrdil, da je za to poskrbljeno, saj ima elektrana poleg internih virov

energije tudi dogovore z nekaterimi elektranami doma in v tujini.

Komisija je na podlagi poročila o jedrski varnosti pri obratovanju jedrskih objektov v letu 1990, ki ga je pripravila Republiška uprava za jedrsko varnost, ocenila, da je stopnja varnosti v jedrskih objektih na visokem nivoju. Slovenskemu parlamentu bodo tudi predlagali, naj sprejme odločitev o nadaljnjem obratovanju JEK, ki naj bi po programskih smernicah vlade delovala do leta 1995.

Sicer pa že pripravljajo osnutek zakona o referendumu glede prihodnosti jedrskih elektran v Sloveniji. Če bo sprejet, je pričakovati, da se bodo državljani Slovenije o tem odločali v oktobru prihodnje leto.

Dr. Ernest Petrič zamenjal dr. Petra Millioniga

LJUBLJANA (STA/SV). – V skladu z nedavno sprejetim zakonom o zunanjih zadevah se misije Republike Slovenije v tujini odprejo z ukazom predsedstva Republike Slovenije, je sporočilo predsedstvo Republike Slovenije. Predsedstvo se je na svoji zadnji seji, potem ko je bil izveden postopek, določen v zakonu, odločilo, da se odpreta biroja Republike Slovenije v Združenih državah Amerike in Zvezne republike Nemčije. Obenem je predsedstvo imenovalo za vodjo misije Republike Slovenije v ZDA dr. Ernesta Petriča, donedavnega veleposlanika SFRJ v Indiji. Dr. Petrič je zamenjal našega rojaka dr. Petra Millioniga, ki je bil prvi predstavnik Slovenije v ZDA.

Čez 20.000 beguncev!

Po zadnjih podatkih Rdečega križa Slovenije je v Sloveniji nekaj čez 20.000 beguncev iz Hrvaške. Čeprav se je priliv beguncev v zadnjih dneh zmanjšal, so centri v Sloveniji polno zasedeni.

Slovenski dolg znaša 1,7 milijarde dolarjev

LJUBLJANA (STA). – „Od skupnega jugoslovanskega dolga, ki trenutno znaša 16 milijard am. dolarjev, je delež, ki gre Sloveniji, 1,7 milijarde in v skladu z dogovorom še del nelociranega kredita, katerega skupna vrednost je 3,8 milijarde dolarjev“, je v oddaji TV Slovenija „Zarišče“ povedal slovenski finančni minister Dušan Šešok.

„Tujina bo praktična, pogajali se bomo za delež, ki nam realno pripada in ki ga bomo tudi redno plačevali. Da je odnos tujine do slovenskega deleža znotraj jugoslovanskega skupnega dolga že drugačen, priča dejstvo, da je slovenski dolg na sekundarnem trgu vreden 45%, medtem ko je vrednost jugoslovanskega 20 do 25%, je še povedal minister za finance Republike Slovenije.

Ambasador Republike Slovenije v znanosti

LJUBLJANA. – (STA) – V Vili Podrožnik je bila pretekli teden slavnostna podelitev priznanja Ambasador Republike Slovenije v znanosti, ki jih je šestim znanstvenikom podelil minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig. Ambasador Slovenije v znanosti je nova oblika priznanja, ki so jo podelili dvema skupinama zaslužnih znanstvenikov. V prvo skupino sodijo razumniki, ki so v dolgoletnem znanstvenem delu mnogo prispevali k mednarodni uveljavitvi Republike Slovenije. To so prof. dr. Robert Blinc, prof. dr. Aleksandra Kornhauser in prof. dr. Dušan Mlinšek. Med znanstveniki, ki so v zadnjih nekaj letih dosegli pomembno mednarodno uveljavitev, pa bodo nagradili prof. dr. Ivana Bratka, prof. dr. Slavoj Žižka in prof. dr. Vinka Dolenca.

Slavnostni govornik na podelitvi priznanj je bil predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan.

Odkrili spomenik A. M. Slomšku

MARIBOR (STA). – Prejšnjo soboto je bila v Mariboru slovesnost ob odkritju spomenika A. M. Slomšku, „šolniku in pedagogu, pisatelju in pridigarju, ekumenskemu delavcu in teološkemu učitelju slovenskega ljudstva, duhovniku in škofu,“ kot je dejal v priložnostnem govoru Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije.

„Z današnjim spominskim dejanjem popravljata Maribor in Slovenija še eno zgodovinsko krivico. Štirje so mejniki, ki v naši zavesti zamejujejo slovenski svet – ob Gorici Trst in s Celovcem Maribor. Slednji edini, ki je še ostal na tleh slovenske države, memento obrambnih okopov skozi stoletja ogrožene severne slovenske meje,“ je poudaril Milan Kučan in nadaljeval, da je bil Anton Martin Slomšek osrednja osebnost kulturne in duhovne obrambe slovenstva na tleh tleh ter da je s postavitvijo spomenika dolgo terjani dolg priznanju njegovega dela in vloge poravnana.“

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Četrtek, 24. 10. 20.00	v kulturnem domu na Radišah	Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar! (glej str. 1)	SPD Radiše
Četrtek, 24. 10. 20.00	v kongresni hiši v Beljaku	Musical – Rocky-Horror-Show	Kongresna hiša Beljak
Petek, 25. 10. 19.30	v farni dvorani v Železni Kapli	Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar! (glej str. 1)	SPD Zarja
Petek, 25. 10. 19.30	v mestni hiši v Borovljah	Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar! (glej str. 1)	SPD Borovlje
Petek, 25. 10. 20.00	v judski šoli na Bistrici/R.	Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar! (glej str. 1)	SPD Šentjanž
Petek, 25. 10. 19.30	v kongresni hiši v Beljaku	Oklahoma Musical	Kongresna hiša Beljak
Petek, 25. 10. 19.30	v ml. centru „Halo“ v Beljaku	Koncert, ples lirika in informacije o Kurdi	ÖIE
Petek, 25. 10. 17.00	v Modestovem domu v Celovcu	Srečanje na Koroškem, sprejem	NSKS, EL
Petek, 25. 10. 20.00	v stari ljudski šoli v Bilčovsu	„GRADNJA Z LESOM“ – diapredavanje Predava: arh. Hermann Kaufmann vstopnina 50 šil.	SPD „Bilka“
Sobota, 26. 10. 20.00	farna dvorana v Šentjakobu v Rožu	GLASBENO-KABARETISTIČNA PREDSTAVA skupine Wellküren iz Bavarske	SPD „Rož“
Sobota, 26. 10. 19.30	v gostilni Miklavž v Bilčovsu	„Srečanje v Bilčovsu“ z oktetom Suha in s Stromberger, razstava slik	SJG, DS slovenskih socialdemokratov
Sobota, 26. 10.		Ekskurzija oz. obisk slovensko-italijanske šole v Sestlanu/Sistiana pri Trstu	Club tre popli
Nedelja, 27. 10. 14.00	v kulturnem domu v Dobri vasi	Koncert mladih varčevalcev	Posojilnica-Bank Podjuna
Nedelja, 27. 10. 16.00	Pri Joklnu v Celovcu	„Sanje o dišečem cvetu“ – otroška prireditev, lutkarji iz Šmihela	KD Pri Joklnu
Nedelja, 27. 10. 14.00	v farni dvorani v Šmihelu	Otroški popoldan pod geslom „Spoznavajmo misijonske dežele“	KPD Šmihel
Ponedeljek, 28. 10.	v domu v Tinjah	Predavanje Gospodinjstva brez trde kemije, nem.	Dom v Tinjah

RAZSTAVE

CELOVEC

- Mala galerija v Mestni hiši – etnografska razstava SPZ (do 24. 10.)
- Deželna galerija – Werner Berg (do 3. 11.)
- Dom umetnikov, Avstrijska galerija – Rudolf Nitsch, spomin-ska razstava „30 let Galerije 61“ (do 25. 10.)
- Dom umetnikov, Mala galerija Susanne Zemrosser, Tihe vode (do 2. 11.)
- Univerza – Helga Kellermann, slike (do 16. 11.)
- Pri Joklnu – Franz Sem, razne tehnike (do 31. 10.)
- Galerija Carinthia – Maria Moser, nova dela (do 30. 11.)

PLIBERK

- Posojilnica-Bank Pliberk – Albert Mesner, umet. dela (do 2. 11.)

„Die Wellküren“, tri ženske (sestre) iz Nemčije, gostujejo prvič z glasbeno-kabaretnim programom na Koroškem. S precejšnjo mero ironije karikirajo ljudsko folkloro, parodirajo tisto zvrst ljudske glasbe, ki z izvirnostjo in avtentičnostjo nima nobenega opravka. Torej se norčujejo iz narodno-zabavne glasbe pa tudi iz popevk ... To so tri ženske s komedijantskim talentom in z obilnim humorjem. Nastopile bodo v petek, 25. 10. ob 20. uri v avli ljudske šole na Bistrici v Rožu in v soboto, 26. 10. ob 20. uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu.

Berg v Deželni galeriji

V Deželni galeriji v Celovcu so pretekli teden odprli razstavo del Wernerja Berga. Kulturni referent dr. Ambrozy je ob tej priliki dejal, da je bil prav Werner Berg tisti, ki je pomagal „porušiti ozko gledanje v deželi“, hkrati pa ima tudi zasluge za ustvarjanje regionalne kulturne.

Prireditve „Pri Joklnu“

Nedelja, 27. oktober 1991, ob 16. uri: Otroška prireditev: „Sanje o dišečem cvetu“, lutkarji iz Šmihela pri Pliberku.

Četrtek, 7. november 1991, ob 20. uri: Agricus, pesmi sicilskega ljudstva.

Petek, 8. november 1991, ob 20 uri: Matjaž Vipotnik, grafike, likovna oprema knjig založbe Wieser.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Urednik: Andrej Kokot,

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Večjezičnost v prostoru Alpe-Jadran: „Tre popoli“ vabi na ekskurzije!

„Club tre popoli“, društvo za pospeševanje sodelovanja v prostoru Alpe-Jadran na čelu s predsednikom dr. Arthurjem Roßbacherjem, organizira v mesecih oktober in november serijo ekskurzij na temo „Večjezičnost – konkretno“. Na sporedu so ekskurzije v Lendavo, Sestlan, Portorož, Kotmaro vas in Tinje.

Prva ekskurzija, ki je na konkretnih primerih prikazala multikulturno vzgojo, je bila 13. oktobra v Lendavo pri Murski Soboti v Sloveniji, kjer so udeleženci obiskali madžarsko-slovensko šolo. Drugi izlet je načrtovan za 26. oktober z obiskom slovensko-italijanske šole v Sestlanu pri Trstu (Furlanija-Juljska krajina), tretji pa 10. novembra z obiskom italijansko-slovenske šole v Portorožu. Serijo strokovnih ekskurzij bosta sklenila obisk ljudske šole v Kotmaru vasi 19. novembra ter poldnevni simpozij v Domu prosvete v Tinjah 30. novembra letos. Prispevek za en izlet je 190 šilingov, vse podrobnejše informacije pa dobite pri Clubu tre popoli, 9170 Borovlje/Ferlach, Glavni trg/Hauptplatz 7/I, telefon 04227/2239 ali 2265.

Pomoč Hrvaški!

Ulf in Irena Komposch iz Celovca organizirata pod pokroviteljstvom celovskega župana Guggenbergerja akcijo za pomoč Hrvaški. Zbirata predvsem obleko, hrano za dojenčke in otroke, praške, jedilne pakete ter denar za morebitne transportne stroške. Zbirno mesto za materialne prispevke je v Linsengasse 5 – 7, Celovec, konto za denarno pomoč pa je odprt pri DieKärntner, šte. 0701-016073. Hvala lepa!

„DOBER DAN-GUTEN TAG-BUON GIORNO“

Medkulturno srečanje na južnem Koroškem in v Sloveniji

24. do 27. oktober 1991

Mladinski center Rebrca na Koroškem

Četrtek, 24. 10. 1991, 20.00: Literarni in glasbeni večer: „Erzähl nix von Daham“, (Nič mi ne govori od doma) Sodelujejo: Jani Oswald, pesnik, glasbeni ansambel: „Trinajsto prase“ iz Slovenije

Petek, 25. 10. 1991, 15.00:

Podijska in forumska diskusija o temi:

„Nevarnosti novih in starih nacionalizmov kot posledica krize v Jugoslaviji. Posledice za slovensko narodno skupnost na Koroškem“.

Diskutirajo: Marko Hren, Center za mirovno politiko v Ljubljani; dr. Marjan Sturm, tajnik ZSO mag. Marjan Pipp, tajnik NSKS; dr. Josef Feldner, predsednik Koroškega Heimatdiensta

Diskusijo vodi: dr. Hans Haid

„Koroška identiteta – poseben evropski problem?“

Spričo velikega preobrata nekdanjega bloka in novega oblikovanja Evrope je tolikokrat izrečen pojem „Identiteta“ dobil nove razsežnosti. Lahko – izhajajoč iz novih meril – sploh govorimo o „koroški identiteti“? In če, gre za poseben evropski problem? Vprašanje, ki ga je skušal osvetliti univ. prof. dr. Anton Pelinka na prvem predavanju v okviru niza prireditev v Katoliškem domu prosvete v Tinjah. Na osnovi sedmih tez, ki jih je Slovenski vestnik v celoti že objavil, se je dr. Pelinka konec koncev dokopal do zaključne pozitivne utopije, kakor je dejal. Ob uresničitvi določenih pogojev bi Koroška lahko bila zgled Evrope. Sicer na Koroškem ne gre za posebnost, vendar je po predavanju univ. prof. dr. Antona Pelinke spet enkrat pošteno završalo v nekaterih koroških dnevnikih, celo tako močno, da je dr. Pelinka v pismu bralcev branil svojo čast.

V večerni oddaji slovenskega sporeda, v sredo, 23. oktobra 1991 ob 21.05, bo v celoti objavljeno predavanje univ. prof. dr. Antona Pelinke v Tinjah.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 23. 10. Glasbena sreda 18.10–19.00
Večerna 21.05–22.00 „Koroška identiteta – poseben evropski problem“

Četrtek, 24. 10. Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 18. 10. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Sobota, 25. 10. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem 18.10–18.30 Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar: Poročila s prireditv ob nacionalnem prazniku

Nedelja, 27. 10. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (p. Miha Žužek) 18.10–18.30 Narodopisna oddaja (dr. A. Feinig)

Ponedeljek, 28. 10. Manjšinski kongres v Železni Kapli

Torek 29. 10. Partnerski magazin

Trener dr. Ivan Ramšak

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Ramšak: šest točk iz štirih tekem!

Šest točk iz preostalih štirih tekem! To je cilj trenerja-igralca Slovenskega atletskega kluba dr. Ivana Ramšaka za jesenski del koroškega nogometnega prvenstva. „Izgledi, da bomo ta cilj tudi dosegli, so dobri in tudi realistični, ekipa je kompletna in tudi polno motivirana,“ je dejal dr. Ramšak. Prvi dve točki sta v načrtu že v nedeljo ob 15. uri v Trnji vasi na tekmi proti FC Mölltal, teden navrh pa SAK želi poravnati „odprt račun“ s Klopinj. Težko tekmo trener Ramšak pričakuje v Šentvidu, kjer je v pretekli sezoni SAK izgubil kar s 3:0. Derbi 16. novembra na domačih tleh proti Pliberčanom pa naj bi bil višek doslej tako uspešne sezone.

SAK izgubil točko...

Pred tekmo bi bili nogometaši SAK zadovoljni s točko, po tekmi (0:0) pa so bili vsi, tako igralci kot tudi navijači, istega mnenja: „Zamudili smo veliko priložnost, izgubili smo točko!“

Pogoji za tekmo na stadionu v Trgu so bili zaradi močnih padavin zelo težki, pokazalo pa se je, da je SAK ne le tehnično, marveč tudi telesno v odlični formi. Prvič so nevarno streljali sicer domačini, toda od polovice prvega polčasa je bilo moštvo SAK boljše. Hober je v 30. minuti z ostrim strelom zadel le stativo, stoodstotni priložnosti pa sta v drugem polčasu zapravila Urschitz in Blažej, enkrat pa je vratar domačinov Dietrichsteiner z neverjetnim refleksom ubranil strel Lippuscha.

Trener Ramšak, ki zaradi 4. rumenega kartona tokrat ni smel igrati, je tekmo ocenil „kot eno najslabših v zadnjih tednih“, to pa predvsem zaradi slabe realizacije priložnosti za zadetke. Najtrdnjša zasledovalca Treibach in Wietersdorf sta izkoristila neodločen rezultat v Trgu. Treibach je doma premagal Lendorf s 3:2, Wietersdorf pa na tujem z 2:1 slavil zmago nad ATSV Wolfsbergom. Vsi trije klubi imajo sedaj po 18 točk, vendar ima SAK tekmo manj.

V spodnji ligi-vzhod se je nadaljevala črna serija Kapelčanov. Tokrat je ekipa trenerja Jožeta Fere v Oberglanu izgubila z 0:1 in zdrsnila na 8. mesto na lestvici. Bilčovščani tokrat niso igrali, ker je bila tekma v Vetrinju zaradi slabih vremenskih razmer odpovedana.

V 1. razredu D pa so Šmihelčani spet zmagali, in sicer s 3:1 proti Globasnici, vodeča Metlova pa je premagala Reichenfels kar s 5:0!

Selani zdaj prvi!

Nogometaši izpod Košute so prevzeli vodstvo v 2. razredu E! Ekipi je na domačih tleh proti nasprotniku iz Uršlje gore zadostoval neodločen rezultat (1:1), saj je doslej vodeča Pošta na domačem igrišču presenetljivo izgubila proti DSG iz Borovlj! Naslednji nasprotnik Selanov je Donau iz Celovca, 9. na lestvici.

Senzacija – SŠZ izločila Bekštanj!

Šahisti Slovenske športne zveze so v nedeljo poskrbeli za pravo senzacijo v tekmovalstvu za koroški šahovski pokal. V drugem kolu so iz nadaljnega tekmovalstva izločili četverico ASKÖ Raika Bekštanj z 2,5:1,5 in se tako uvrstili v 3. kolo. Junak dvoboja je bil Gorazd Živkovič, ki je po šestih urah premagal izkušenega igralca Seidlerja in tako svoji ekipi zagotovil zmago. Za ostale točke sta poskrbela Alojz Gallob z zmago nad Omannom in Arnold Hattenberger z remijem proti ravnatelju Pepiju Gallobu, izgubil pa je Silvij Kovač proti Antonu Müllneritschu.

Junak tekme: Gorazd Živkovič

NOGOMETNO OGLEDALO

KOROŠKA LIGA

Trg – SAK 0:0
Trg, 250 gledalcev, sodnik Peter Ruch (dober); **postava SAK:** Preschern; F. Sadjak, Savič, Pappeler, Kert, Kreutz, M. Sadjak, Galo, Urschitz, Lippusch/78. Blažej), Hober.

Pliberk – ASK Celovec 3:1 (2:1)
Pliberk, 400 gledalcev, sodnik Haring; **postava Pliberka:** Jesse; Wuntschek, Habernig, Seebacher (10. Rothleitner), Roßmann, Dlopst, Wölbl (70. Hutter), Urnik, Knauder, Hober, Vidovic. **Goli za Pliberk:** Schweiger (12. avtogol), Urnik (36., 69.); **gol za ASK:** Sommerauer (24.). Rdeči karton: Urnik (Pliberk) in Kulmitzer (ASK), oba v 86. minuti.

Klopinj – Matrei preloženo na 16.11.

Ostali rezultati: ASTS Wolfsberg – Wietersdorf 1:2 (0:1), Treibach – Lendorf 3:2 (0:1), Šentvid – WAC 1:1 (1:1), Mölltal – VSV 2:1 (0:1), Rapid Lienz – Breže preloženo na 16.11.

SPODNJA LIGA-VZHOD

SV Oberglan – Železna Kapla 1:0 (0:0)
Oberglan, 300 gledalcev, sodnik Schönlieb (povprečen); **postava Železne Kaple:** Rus; Kukovica, Rožman, Jenschatz, Köck, Reinwald, Sporn, Germadnig, Baloh, Kucher (80. Wicher).

Kotmara vas – Žitara vas 1:2 (1:1)
Kotmara vas, 200 gledalcev, sodnik Fischer (povprečen); **postava Kotmare vasi:** O. Begusch, Kruschitz, Hofmeister, Th. Begusch (72. Karasin), Triebnig, Pogoriutchnig, Tributsch, Modritsch (68. Holzer), Ternjak, Nabergoj, Moser. **Gol za Kotmaro vas:** Moser (7.); **gola za Žitaro vas:** Hribar (38. enajstmetrovka), Höhsel (62.). Rdeči karton: Nabergoj (36. prekršek).

Vetrinj – Bilčovs preloženo

Ostali rezultati: Trnja vas – Liebenfels 0:0, ATUS Borovlje – Šentandraž 0:3 (0:3), Bad St. Leonhard – Mostič 1:1 (1:0), Velikovec – Žrelec 2:1 (1:1).

1. RAZRED D

Šmihel/Pliberk – Globasnica 3:1 (1:0)
Šmihel, sodnik Lesjak, **Goli za Šmihel:** Eberwein, Klantschnig, Schein; **gol za Globasnico:** S. Pajančič. Rdeči karton: E. Pajančič.

Ostali rezultati: Šentpavel – Šentštefan 3:0 (2:0), Reichenfels – Metlova 0:5 (0:3), Šmarjeta – Frantschach 2:1 (1:0), Ruda – Grebinj 1:1 (1:1), Dobrla vas – St. Michael/L. 1:1 (0:1).

2. razred E

Sele – Uršlja gora 1:1 (0:1)
Štadion pod Košuto, 200 gledalcev; **gol za Sele:** A. Oraže.

Ostali rezultati: Žihpolje – Donau 2:1 (1:0), HSV Celovec – Teholica 1:1 (0:1), Pošta Celovec – DSG Borovlje 0:2 (0:2), Bistrica v Rožu – Welzenegg 1:1 (0:0), Wölfnitz – Kriva vrba 0:0, Poreče – Grabštanj 1:2 (1:1).

Koroška liga

1. SAK	12	6	0	26:7	18
2. Wietersdorf	13	8	2	23:15	18
3. Treibach	13	7	4	22:15	18
4. WAC/Koraple	13	5	4	20:13	14
5. Pliberk	12	5	4	16:12	14
6. FC Šentvid	13	6	2	17:14	14
7. Rapid Lienz	12	6	2	15:14	14
8. Feldkirchen	13	5	4	13:12	14
9. Raika Matrei	12	3	7	14:10	13
10. Wolfsberg	13	3	6	18:21	12
11. Breže	12	5	1	25:23	11
12. FC Mölltal	13	4	3	12:17	10
13. ASK Celovec	13	2	6	15:29	9
14. SV Lendorf	13	2	3	8:23	7
15. VSV/Z-Bank	13	2	3	8:23	7
16. Klopinj	12	0	5	7:20	5

Spodnja liga-vzhod

1. Velikovec	12	8	2	17:8	18
2. Vetrinj	11	6	4	17:10	16
3. Žrelec	13	5	2	19:9	15
4. ATUS Borovlje	12	6	2	21:14	14
5. Mostič	12	4	5	18:14	13
6. SK St. And.	12	4	4	16:12	12
7. Bilčovs	11	4	4	13:12	12
8. Železna Kapla	12	4	3	18:14	11
9. Kotmara vas	12	4	2	19:19	10
10. SV Oberglan	12	3	4	13:18	10
11. ASV	12	2	6	20:27	10
12. St. Leonhard	12	3	4	11:20	10
13. Žitara vas	12	3	3	12:18	9
14. Liebenfels	12	1	4	7:24	6

1. razred D

1. Metlova	12	8	3	1:35:9	19
2. Dobrla vas	12	6	5	1:28:15	17
3. Ruda	12	7	3	2:22:10	17
4. Šmihel/L.	12	6	4	2:27:9	16
5. Šmarjeta	12	5	5	2:15:13	15
6. Šmihel/P.	12	5	4	3:23:21	14
7. Šentštefan/L.	10	3	5	2:13:11	11
8. ASC Šentpavel	12	4	5	3:17:13	13
9. Frantschach	12	3	4	5:18:21	10
10. Griffen	11	2	6	3:17:20	10
11. Globasnica	12	3	3	6:15:23	9
12. Galizija	12	1	4	7:9:18	6
13. Reichenfels	12	1	3	8:12:33	5
14. Labot	12	0	4	8:13:41	4

2. razred E

1. Sele	12	7	4	1:26:15	18
2. Žihpolje	12	8	2	2:24:13	18
3. Pošta	12	8	1	3:35:14	17
4. Kriva vrba	12	7	3	2:27:12	17
5. DSG Borovlje	12	6	4	2:22:11	16
6. Heeresportv.	12	6	3	3:24:15	15
7. Poreče	11	4	3	4:18:12	11
8. Wölfnitz	12	3	5	4:17:14	11
9. Donau	11	4	2	5:21:24	10
10. Dholica	12	4	2	6:15:22	10
11. Uršlja gora	12	1	6	5:15:30	8
12. Bistrica	12	2	3	7:14:18	7
13. Grabštanj	12	2	2	8:13:30	6
14. Welzenegg	12	0	2	9:10:51	2

Lista strelcev v koroški ligi

11 golov: Paulitsch (Breže)
8 golov: Urschitz (SAK), Pirker (Wietersdorf)
7 golov: A. Par (Treibach)
6 golov: Hober (SAK), Safran (Wietersdorf), Urnik (Pliberk)
5 golov: Lippusch (SAK).

SAK pod 14 – 5:3!

Ekipa pod 14 Slovenskega atletskega kluba je v prvenstveni tekmi premagala Trnjo vas s 5:3 (1:2) in si tako utrdila dobro pozicijo na lestvici (3.). Gole so dosegli: Lojze Možina (2), Aleksander Nußbaumer (2) in Roman Oraže. Ekipa pod 12 ni igrala.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Miniature šahovske partije, ki se največkrat končajo z odločitvijo, vedno najdejo pot v šahovske rubrike in učbenike ter obkrožijo šahovski svet. Pogosto so to kratke partije, njihova dolžina je največ okrog 20 potez. Že nekdanji šahovski šampion Robert Fischer je dejal, da se šahisti največ naučimo na napakah drugih. Analiza takih partij oziroma odkrivanje napak, ki so vzrok hitremu porazu, nam vedno koristi. Tokrat predlagam ogled partije, v kateri je bila igrana sumljiva varianta t.i. angleške otvoritve, ki se je

izredno tragično končala za vodjo belih figur. Otvoritvene napake belega so botrovale kasnejšemu porazu, oziroma efektivnemu plesu črnih figur, ki so na koncu spletile matno mrežo belemu kralju sredi šahovnice.

**KOMLJENOVIC
MACAYA / Olot 1991**

Angleška otvoritev

1.Sf3 Sf6 2.c4 c5 3.d4 cd4 4.Sd4: e5 5.Sb5 d5 Po začetnih potezih angleške otvoritve je nastala pozicija

podobna siciljanski postavi. Črni z energičnimi potezi aktivira figure in za ceno kmeta prevzema pobudo. **6.cd5 Lc5** Seveda ne gre

jemanje kmeta **6...Sd5: 7.Dd5:!** in beli osvoji figuro. **7.S5c3** Skakač na polju b5 je odigral svojo vlogo. Grozilo je **7...Lf2: + 8.Kf2: Db6+**, na **7.Slc3** pa sledi **7...a6** in po **8.Sa3** ostane skakač na robu šahovnice. **7...0-0 8.g3 Db6 9.e3 Lg4 10.f3 / Glej pozicijo na diagramu!**

Pasivno postavljanje bele figure, posebno pa beli kralj sredi šahovnice, postanejo tarča napada črnih figur. Na umik dame se črni lovec usidra na polje f3 in diagonalna hl – a8 ter d linija odločita partijo. Z igrano potezo pa si beli ustvari nove slabosti, ki jih

učinkovito kaznuje. **10...Le3:!** **11.fg4 Lf2+ 12.Kd2 Sc6!** Še ena žrtev figure s ciljem, da se odpre d linija in v igro vpletejo nove črne moči.

13.Sa3 Se4+! **14.Kc2** Na **14.Se4:** sledi kombinacija **14...De3+ 15.Kc2 Sb4+ 16.Kbl De4: + 17.Ld3 Sd3:** in črni zmaga! V partiji pa je sledilo: **14...Sd4+ 15.Kd3 Sc5+** Tudi na umik belega kralja **15.Kbl** je črni pripravil s **15...Sc3: +** lepo matno sliko. Tako pa črni skakači odločijo partijo. **16.Kd2 Dh6+ z matom in beli se vda!**

Komentar: Silvo Kovač

ureja:
Silvo Kovač

POSOJILNICA BANK

ZVEZA BANK

NAŠA • KOROŠKA • BANKA
UNSERE • KÄRNTNER • BANK